

6

Dedičnosť

Pojmy zavedené v 5. prednáške₍₁₎

- interface
 - implementácia viacerých interface v triedach
 - implements interface1, interface2, ...
 - rozšírenie jedného interface v inom interface
 - extends interface1, interface2, ...

- interface v štandardnej knižnici Java

Pojmy zavedené v 5. prednáške₍₂₎

- operátor instanceof
- pretypovanie
 - implicitné
 - explicitné
 - bezpečné explicitné pretypovanie

Pojmy zavedené v 5. prednáške₍₃₎

- menný priestor
- balíčky
 - nepomenovaný balíček
 - príkaz package
 - konvencie Java
 - javadoc – package-info.java
 - UML

Cieľ prednášky

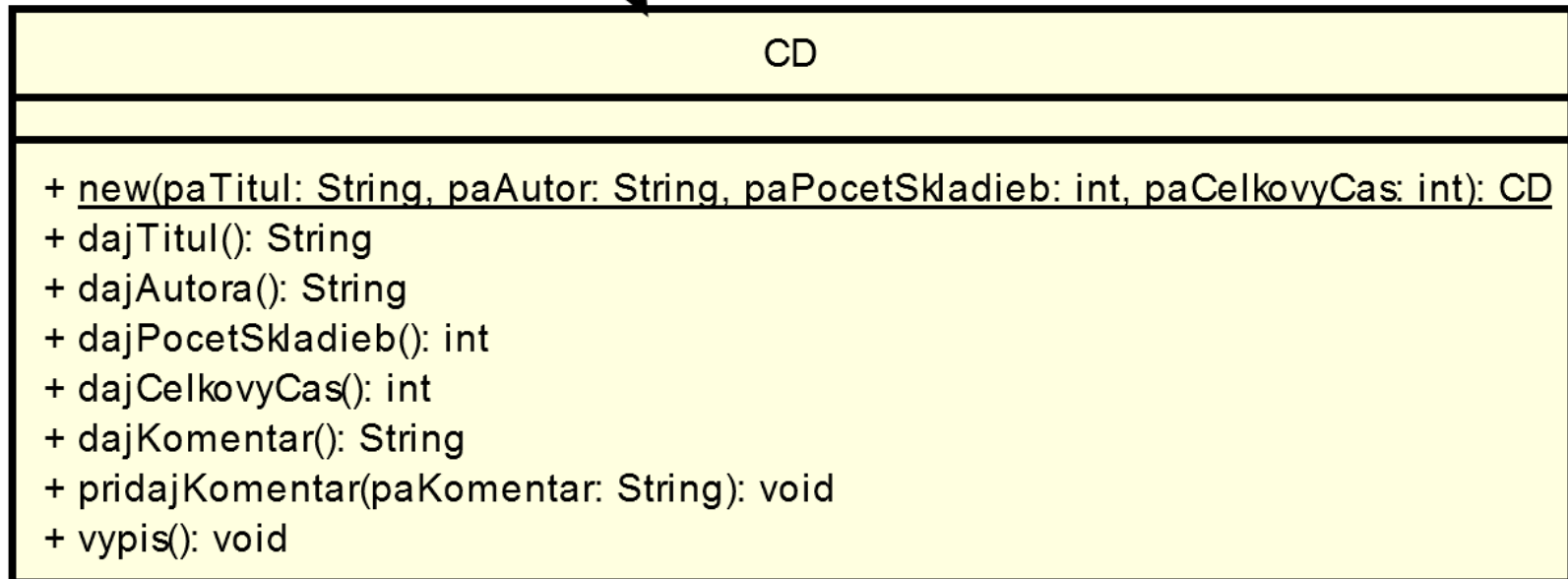
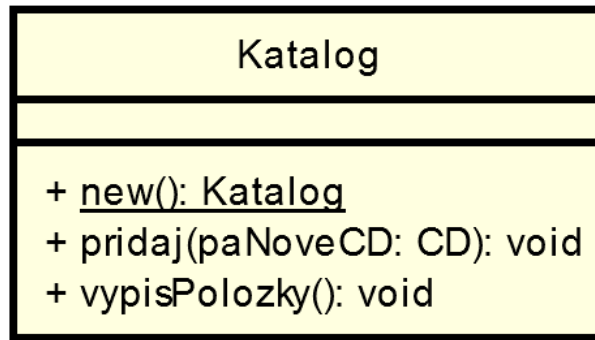
- základy dedičnosti
- príklad: KCaIB

„KCaIB“ – úloha 1

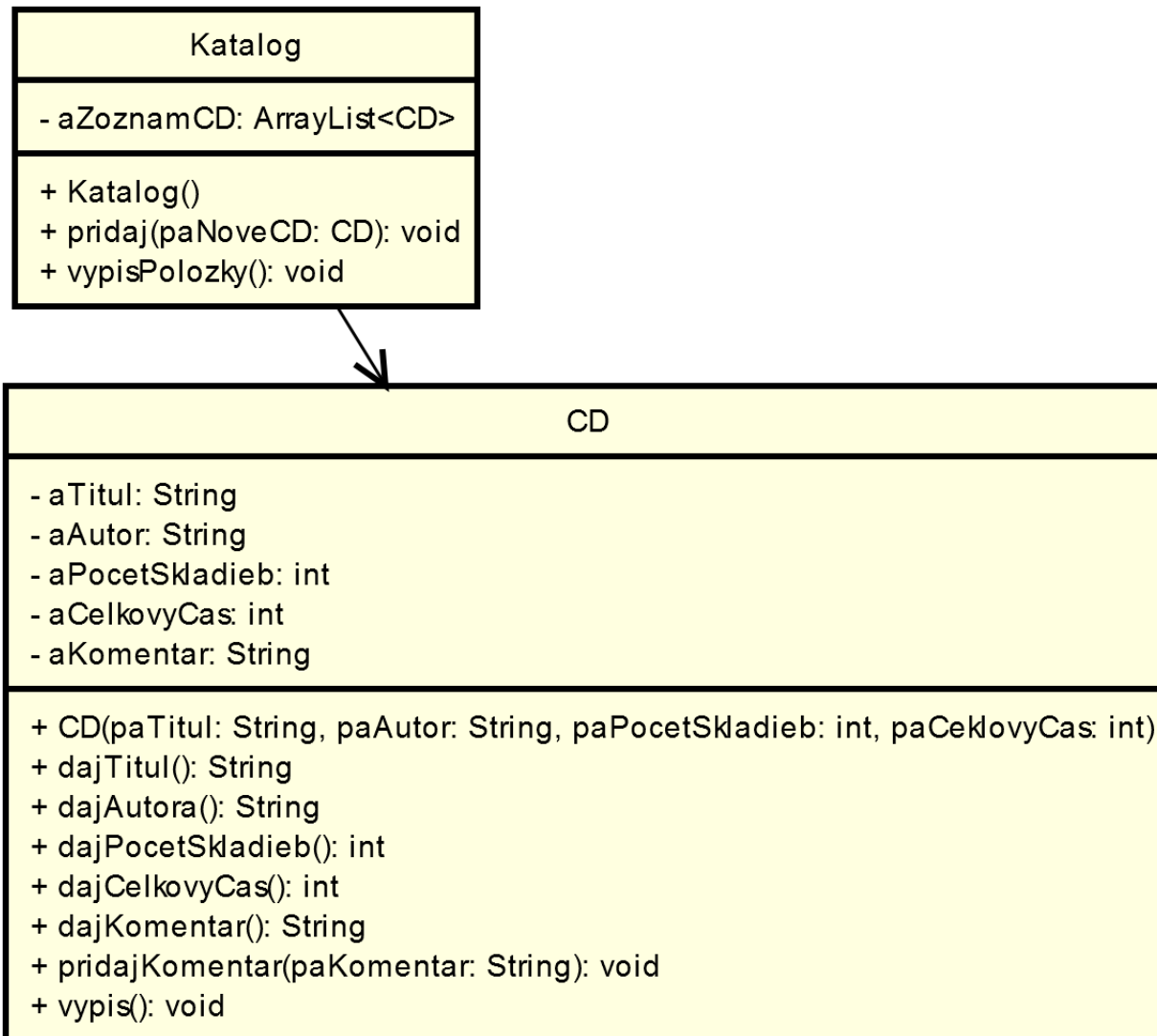
- jednoduchý katalóg CD
 - pridávanie CD
 - výpis zoznamu CD
 - užívateľské komentáre
- informácie o CD
 - titul CD (názov albumu)
 - autor (spevák, skupina)
 - počet skladieb na CD
 - celkový čas v minútach
 - užívateľov komentár

- dve triedy
 - Katalog
 - CD
- ukladanie zoznamu CD do kontajnera ArrayList
- CD
 - vie vrátiť informácie o sebe
 - vie pridať riadok poznámky
 - vie sa vypísať na terminál

Prvá verzia KCaIB – vonkajší pohľad

Prvá verzia KCalB – vnútorný pohľad

„KCaIB“ – úloha 2₍₁₎

- jednoduchý katalóg audiovizuálnych diel
 - pridávanie diela
- výpis zoznamu diela
- užívateľské komentáre

- informácie o CD
- informácie o DVD

„KCaIB“ – úloha 2₍₂₎

- informácie o CD
 - titul CD (názov albumu)
 - autor (spevák, skupina)
 - počet skladieb na CD
 - celkový čas v minútach
 - používateľov komentár

„KCaIB“ – úloha 2₍₃₎

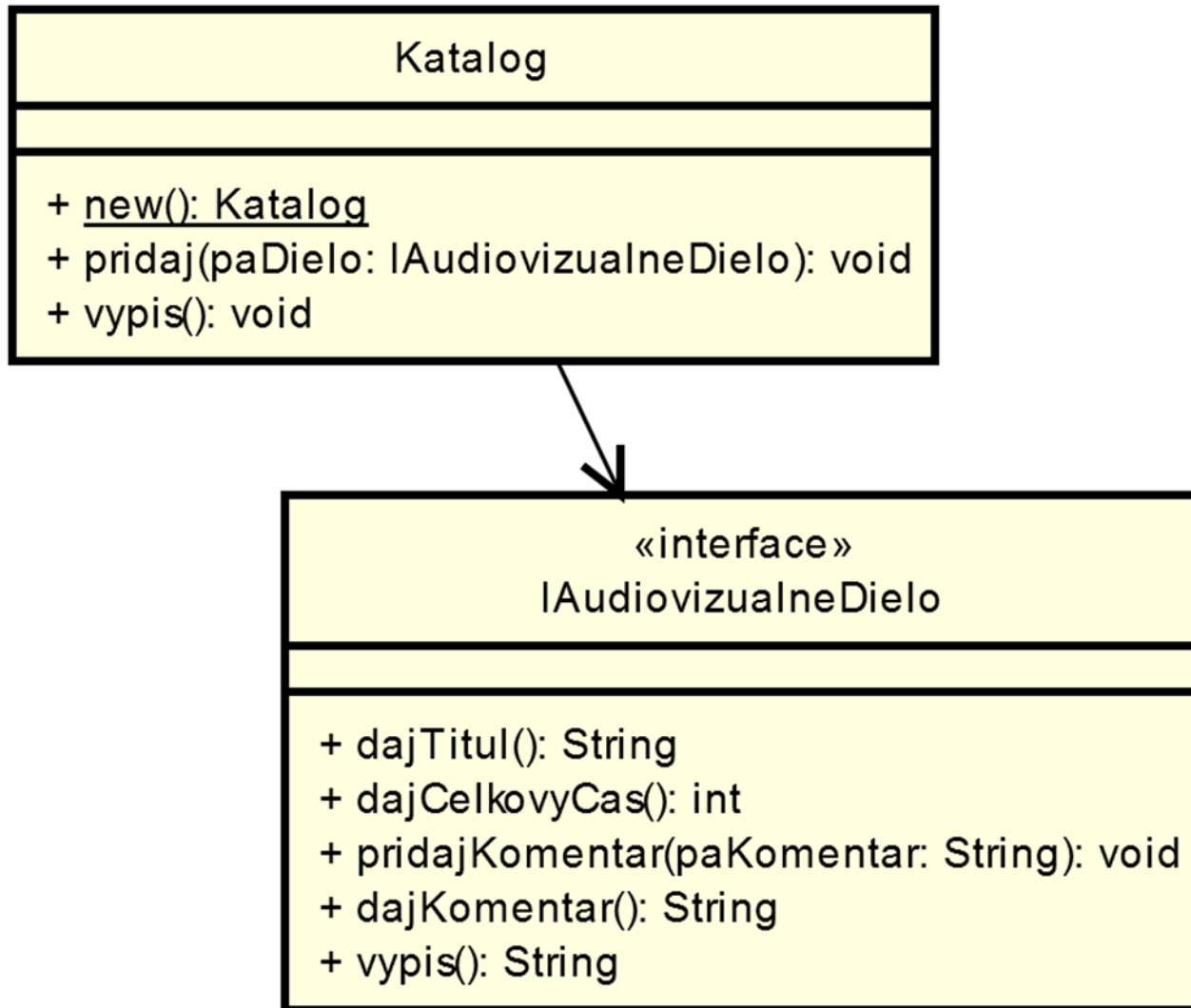
- informácie o DVD
 - titul DVD (názov filmu)
 - režisér
 - celkový čas v minútách
 - používateľov komentár

Ako na to

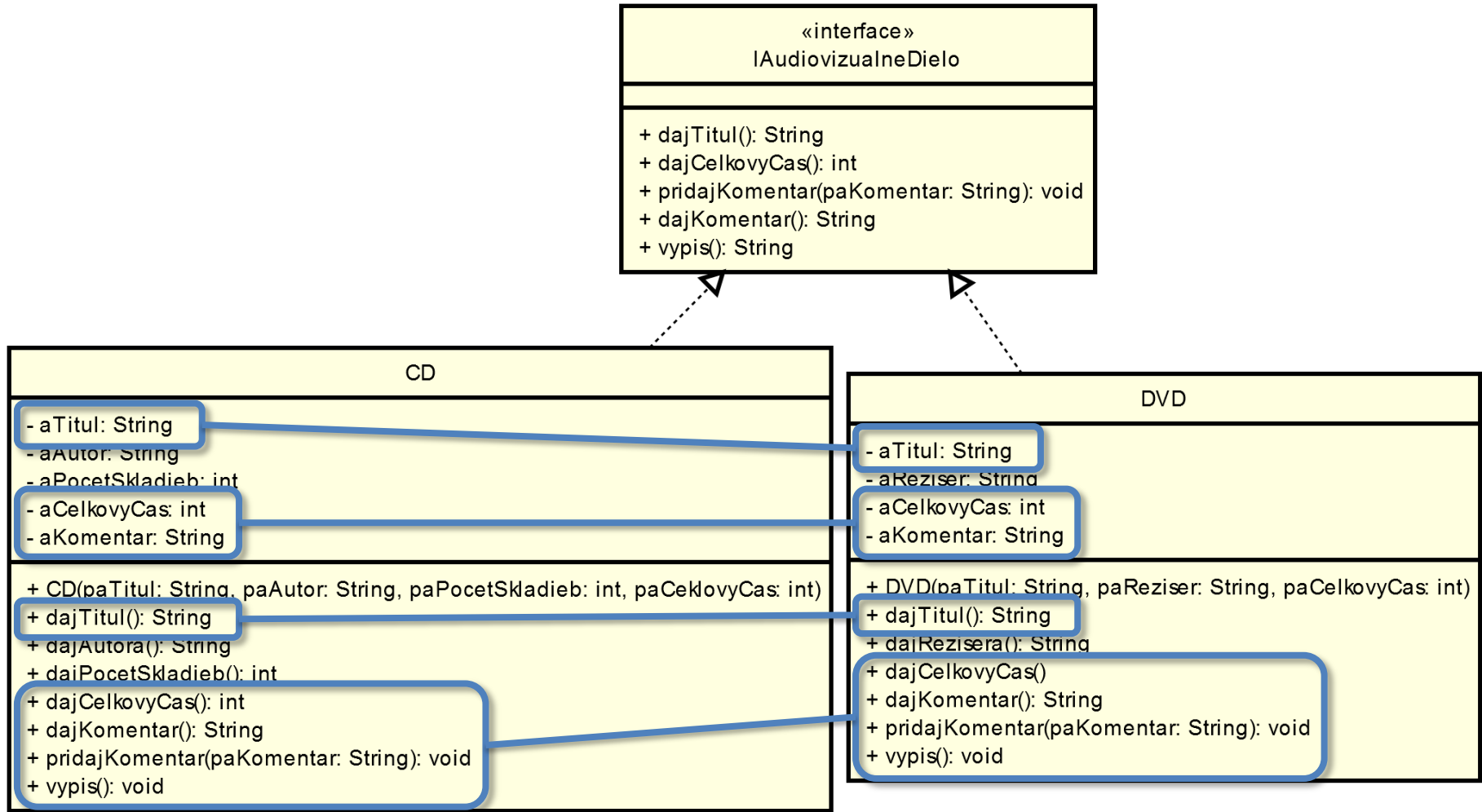
- trieda pre DVD
- trieda pre CD
- polymorfizmus

- interface so spoločnými správami
 - dajTitul
 - dajCelkovyCas
 - pridajKomentar
 - dajKomentar
 - vypis

Zavedenie interface₍₁₎

Zavedenie interface₍₂₎

Trieda CD – definícia

```
public class CD implements IAudiovizualneDielo
{
    private String aTitul;
    private String aAutor;
    private int aPocetSkladiieb;
    private int aCelkovyCas;
    private String aKomentar;
    ...
}
```


Trieda DVD – definícia

```
public class DVD implements IAudiovizualneDielo
{
    private String aTitul;
    private String aReziser;
    private int aCelkovyCas;
    private String aKomentar;
    ...
}
```

Trieda CD – konštruktor

```
public CD(String paTitul, String paAutor,  
          int paPocetSkladieb, int paCelkovyCas)  
{  
    aTitul = paTitul;  
    aAutor = paAutor;  
    aPocetSkladieb = paPocetSkladieb;  
    aCelkovyCas = paCelkovyCas;  
    aKomentar = null;  
}
```

Trieda DVD – konštruktor

```
public DVD(String paTitul, String paReziser,  
                                                    int paCelkovyCas)  
{  
    aTitul = paTitul;  
    aReziser = paReziser;  
    aCelkovyCas = paCelkovyCas;  
    aKomentar = null;  
}
```

Trieda CD – prístupové metódy₍₁₎

```
public String dajTitul()  
{  
    return aTitul;  
}
```

```
public String dajAutora()  
{  
    return aAutor;  
}
```

Trieda CD – prístupové metódy₍₂₎

```
public int dajPocetSkladieb()  
{  
    return aPocetSkladieb;  
}
```

```
public int dajCelkovyCas()  
{  
    return aCelkovyCas;  
}
```

Trieda DVD – prístupové metódy

```
public String dajTitul()  
{  
    return aTitul;  
}
```

```
public String dajRezisera()  
{  
    return aReziser;  
}
```

```
public int dajCelkovyCas()  
{  
    return aCelkovyCas;  
}
```

Trieda CD – práca s komentármi

```
public String dajKomentar()  
{  
    return aKomentar;  
}  
public void pridajKomentar(String paKomentar)  
{  
    if (aKomentar == null) {  
        aKomentar = paKomentar;  
    } else {  
        aKomentar = aKomentar + "\n" + paKomentar;  
    }  
}
```

Trieda DVD – práca s komentármi

```
public String dajKomentar()  
{  
    return aKomentar;  
}  
public void pridajKomentar(String paKomentar)  
{  
    if (aKomentar == null) {  
        aKomentar = paKomentar;  
    } else {  
        aKomentar = aKomentar + "\n" + paKomentar;  
    }  
}
```


Trieda CD – výpis

```
public void vypis()
{
    System.out.println("CD:");
    System.out.println("- Skladieb: " + aPocetSkladieb);
    System.out.println("- Autor: " + aAutor);
    System.out.println("- Titul: " + aTitul);
    System.out.println("- Cas: " + aCelkovyCas);
    if (aKomentar != null) {
        System.out.println("Komentar ku CD:");
        System.out.println(aKomentar);
    }
}
```

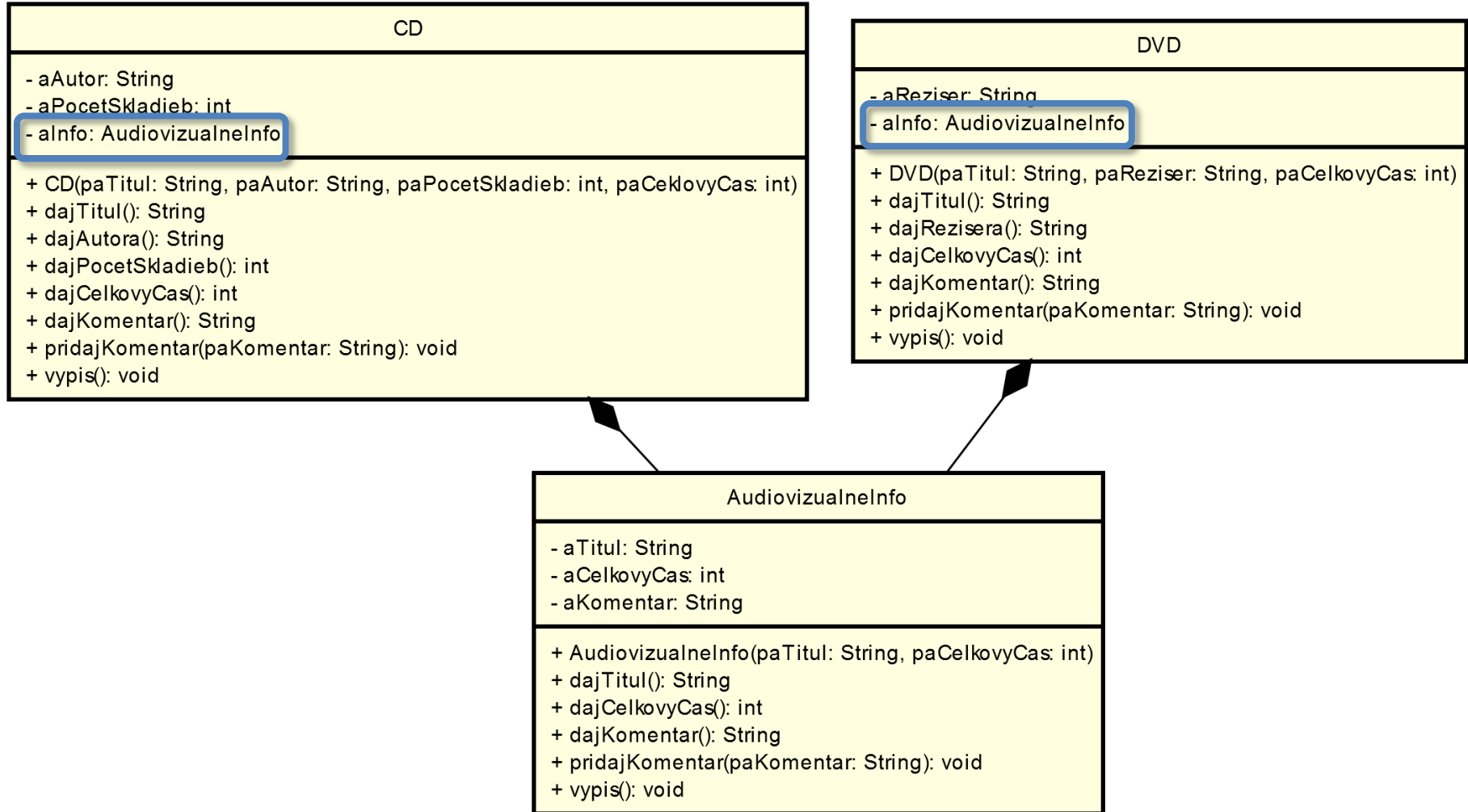
Trieda DVD – výpis

```
public void vypis()
{
    System.out.println("DVD:");
    System.out.println("- Reziser: " + aReziser);
    System.out.println("- Titul: " + aTitul);
    System.out.println("- Cas " + aCelkovyCas);
    if (aKomentar != null) {
        System.out.println("Komentar ku DVD:");
        System.out.println(aKomentar);
    }
}
```

Duplicita kódu

- triedy CD a DVD zdieľajú veľkú časť kódu
- duplicita kódu
 - sťažuje údržbu kódu
 - potencionálne miesto pre vznik chýb
- riešenie
 - samostatná trieda so spoločnými časťami, kompozícia

Riešenie pomocou kompozície₍₁₎

Riešenie pomocou kompozície₍₂₎

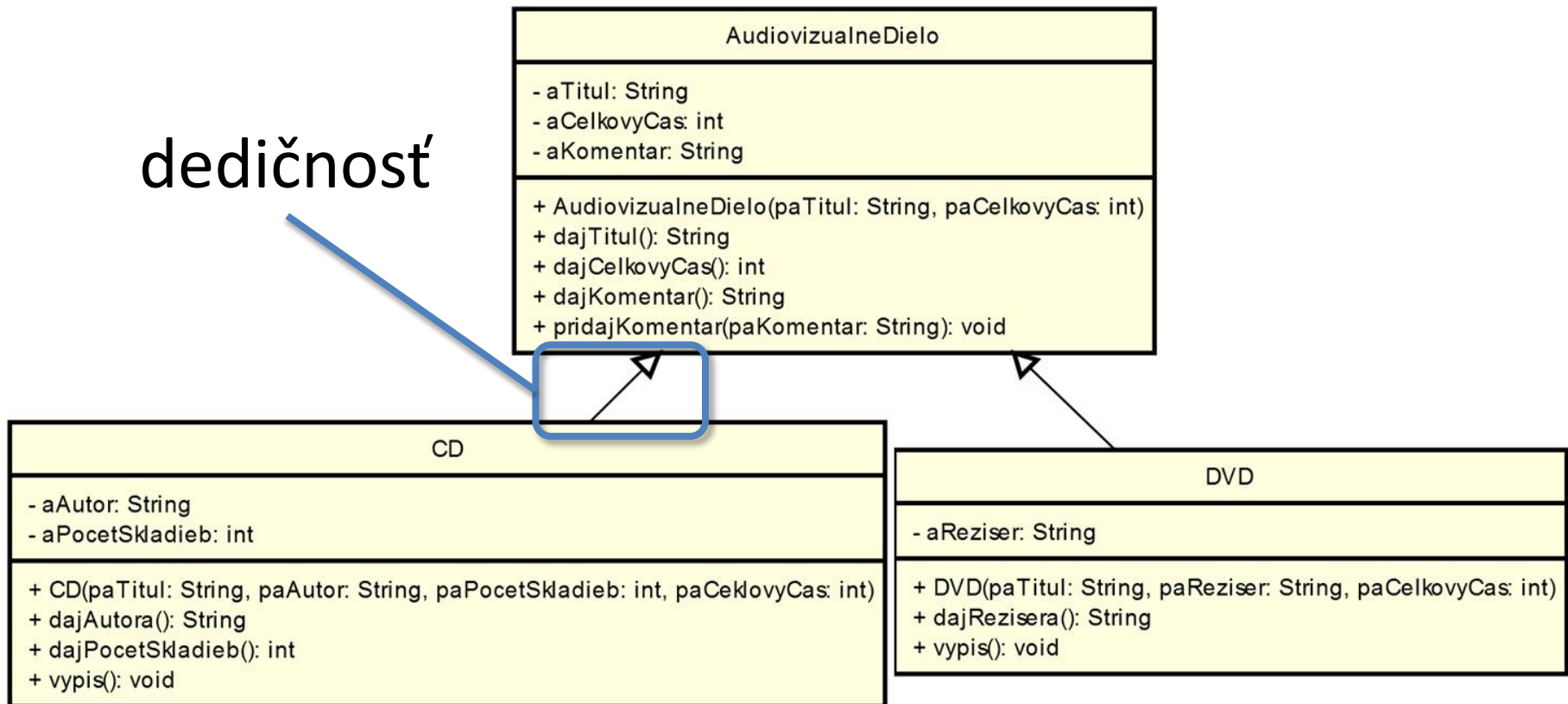
- CD aj DVD si ako atribút v konštruktore vytvorí inštanciu AudiovizualneInfo
- vykonávaním spoločnej funkcionality poveria túto inštanciu

```
public void pridajKomentar(String paKomentar)
{
    aInfo.pridajKomentar(paKomentar);
}
```

- iné riešenie: [dedičnosť](#)

Riešenie pomocou dedičnosti

dedičnosť

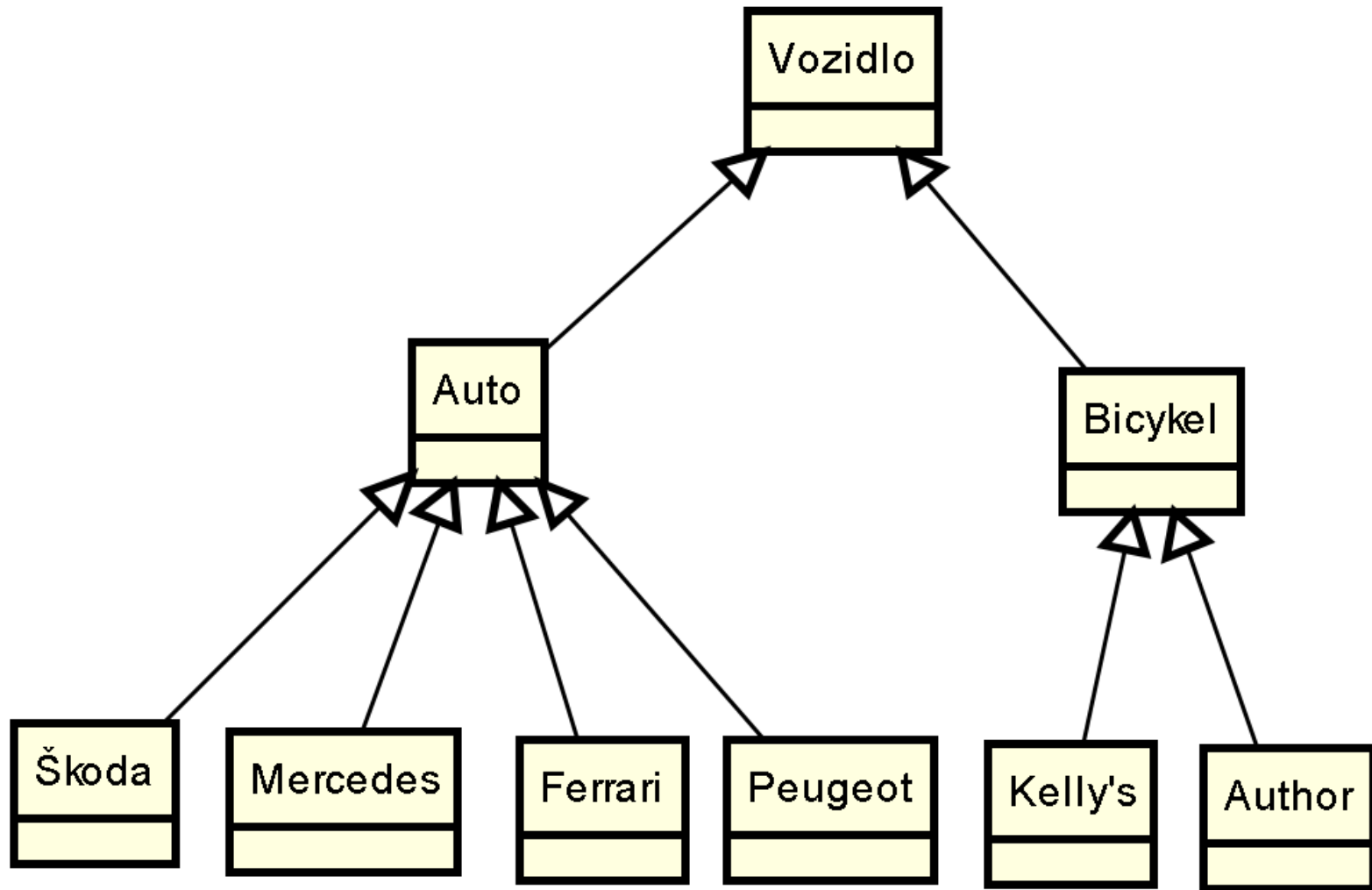
Dedičnosť

- vzťah medzi triedami
- trieda ako typ objektu
- hierarchia dedičnosti – vyjadruje typológiu objektov
 - delenie objektov na typy a podtypy
 - ľubovoľná úroveň

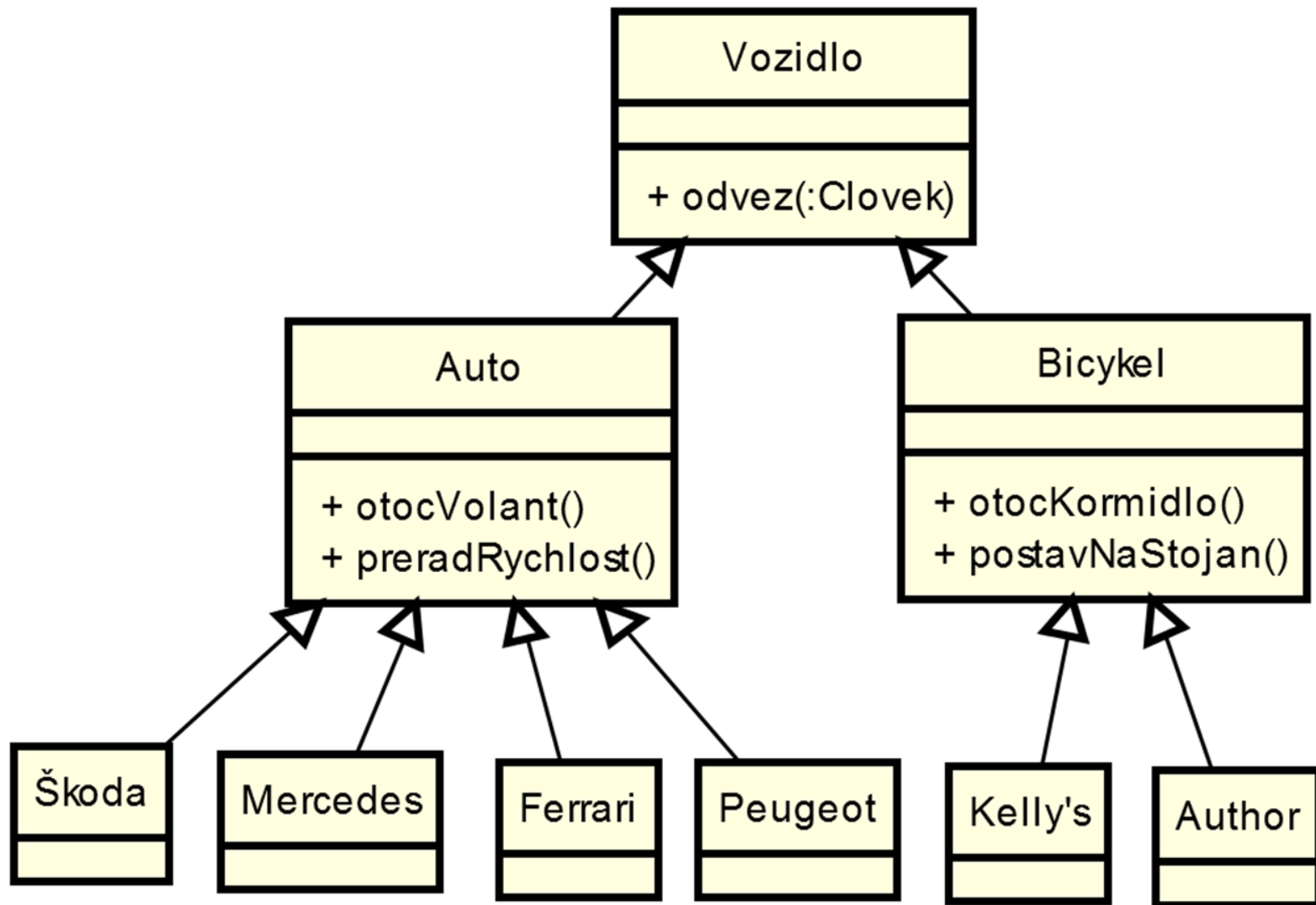
Dedičnosť v reálnom svete₍₁₎

- vozidlo
 - bicykel
 - Kelly's
 - Author
 - auto
 - Škoda
 - Mercedes
 - Ferrari
 - Peugeot

Dedičnosť v reálnom svete₍₂₎

Dedičnosť v reálnom svete₍₃₎

Základné pojmy₍₁₎

- potomok – podtyp – odvodená trieda
 - trieda Auto je potomok triedy Vozidlo
 - trieda Author je potomok triedy Vozidlo
- predok – nadtyp – základná trieda
 - trieda Bicykel je predok triedy Author
 - trieda Vozidlo je predok triedy Author

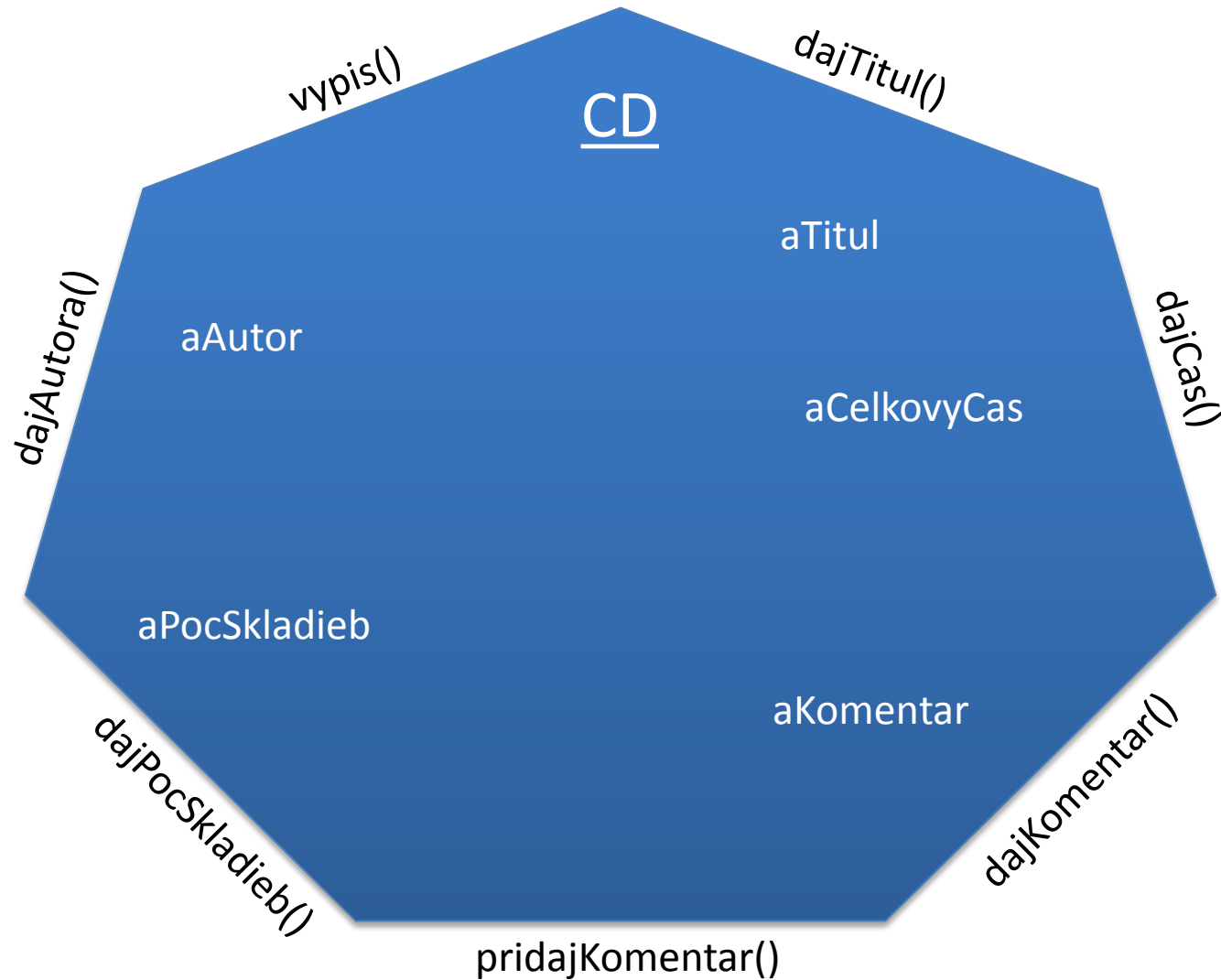
Základné pojmy₍₂₎

- priamy potomok
 - trieda Auto je priamy potomok triedy Vozidlo
- priamy predok
 - trieda Bicykel je priamy predok triedy Author
- absolútny predok – „koreň” stromu hierarchie
 - trieda Vozidlo

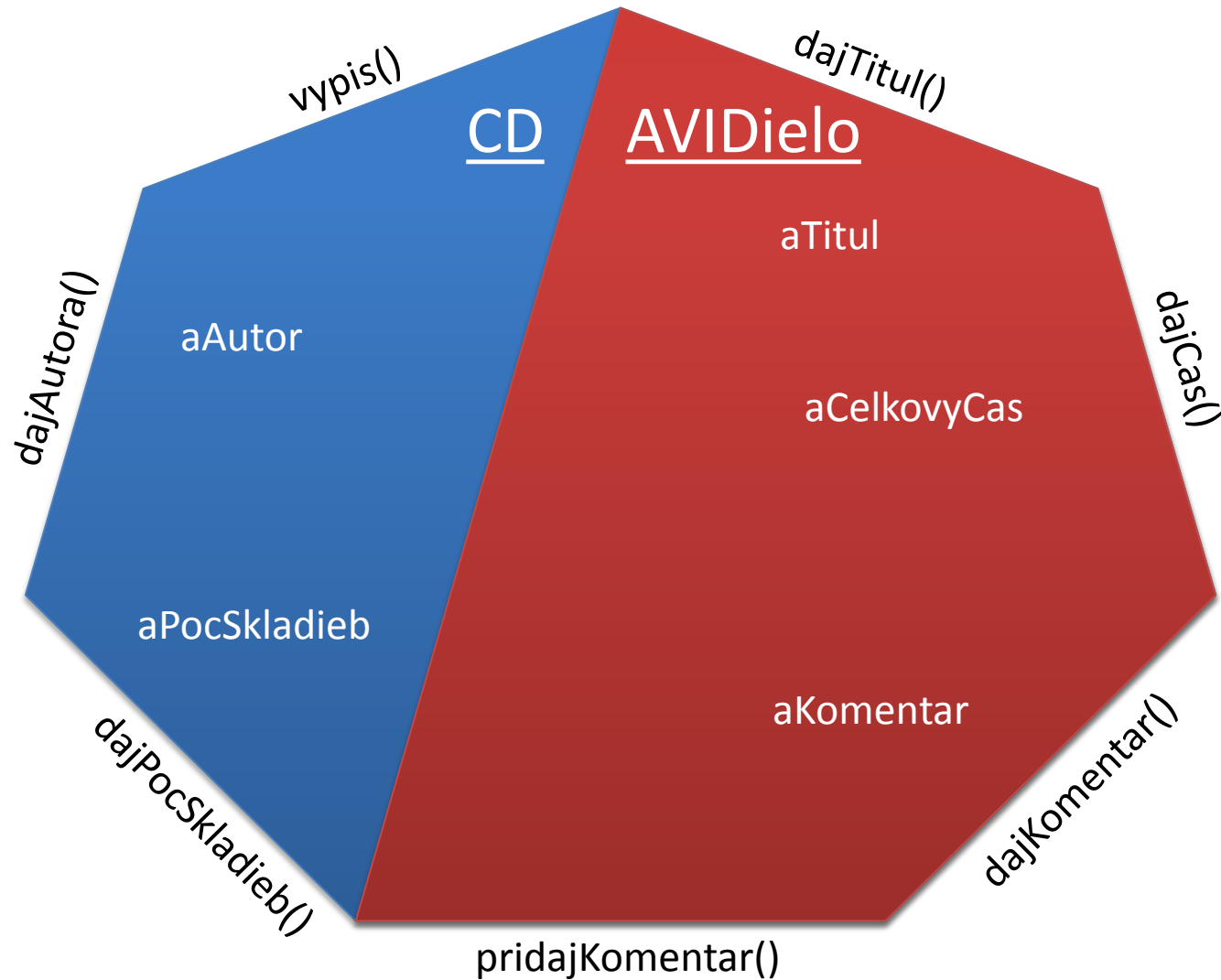
Potomok dedí od predka

- vonkajší pohľad
 - verejné rozhranie
- vnútorný pohľad
 - atribúty
 - metódy
- potomok nemá priamy prístup k neverejným zložkám predka – interné ukrývanie informácií

Vonkajší a vnútorný pohľad

Vonkajší a vnútorný pohľad

Dedičnosť v jazyku Java₍₁₎

```
public class CD extends AudiovizualneDielo
```

- alebo

```
public class CD extends AudiovizualneDielo  
    implements IAudiovizualneDielo
```

- v odvodenej triede
- len jeden predok

Dedičnosť v jazyku Java₍₂₎

- ! Potomok nededí konštruktory predka
- konštruktory treba znovu definovať
 - prvý príkaz v tele konštruktora – kľúčové slovo super

Dedičnosť v jazyku Java₍₂₎

- kľúčové slovo `super`
 - použije konštruktor predka
 - inicializácia začiatočného stavu predka

```
super(zoznamParametrov);
```

- `zoznamParametrov` – zoznam skutočných parametrov, ktoré dostane konštruktor predka

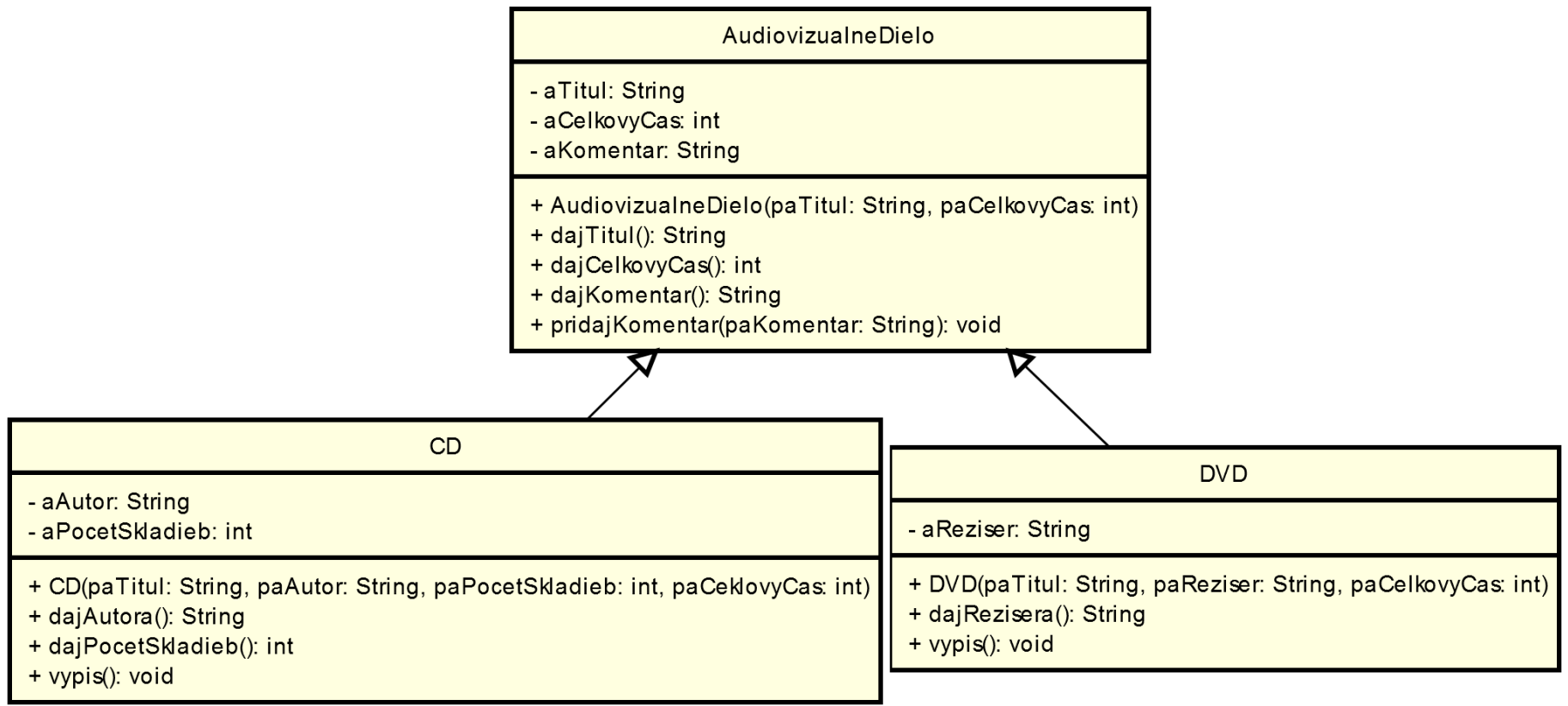
KCaIB – Trieda AudiovizualneDielo

- spoločný predok CD, DVD
- atribúty
 - aTitul
 - aCelkovyCas
 - aKomentar
- metódy
 - dajTitul
 - dajCelkovyCas
 - dajKomentar
 - pridajKomentar

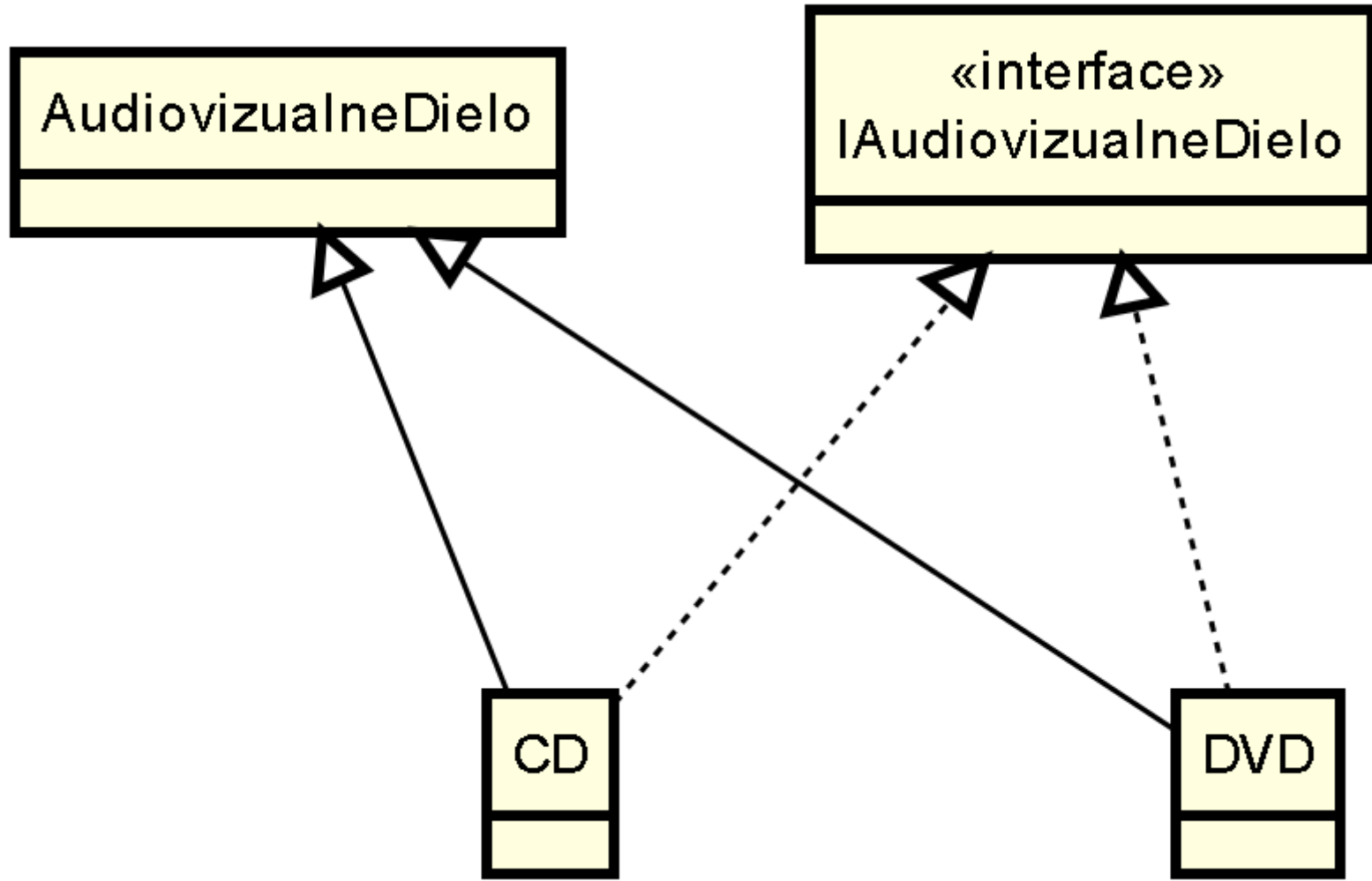
- potomok triedy AudiovizualneDielo
- atribúty
 - aAutor
 - aPocetSkladieb
- metódy
 - dajAutora
 - dajPocetSkladieb
 - vypis

- potomok triedy AudiovizualneDielo
- atribúty
 - aReziser
- metódy
 - dajReziseru
 - vypis

KCaIB v UML₍₁₎

KCaIB v UML₍₂₎

Trieda AudiovizualneDielo

```
public class AudiovizualneDielo
{
    private String aTitul;
    private int aCelkovyCas; // v minutach
    private String aKomentar;
    ...
}
```


Trieda AudiovizualneDielo – konštruktor

```
public AudiovizualneDielo(String paTitul,  
                             int paCelkovyCas)  
{  
    aTitul = paTitul;  
    aCelkovyCas = paCelkovyCas;  
    aKomentar = null;  
}
```

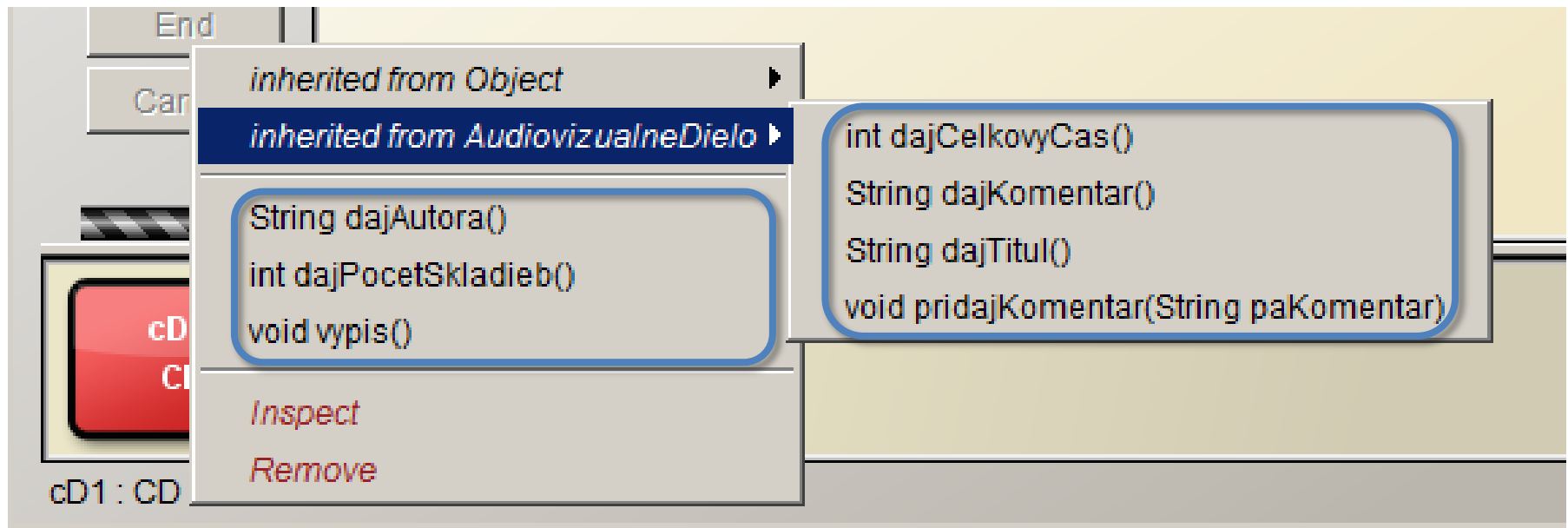
Trieda DVD

```
public class DVD extends AudiovizualneDielo  
                implements IAudiovizualneDielo  
{  
    private String aReziser;  
    ...  
}
```

Trieda DVD – konštruktor

```
public DVD(String paTitul, String paReziser,  
                                                    int paCelkovyCas)  
{  
    super(paTitul, paCelkovyCas);  
  
    aReziser = paReziser;  
}
```

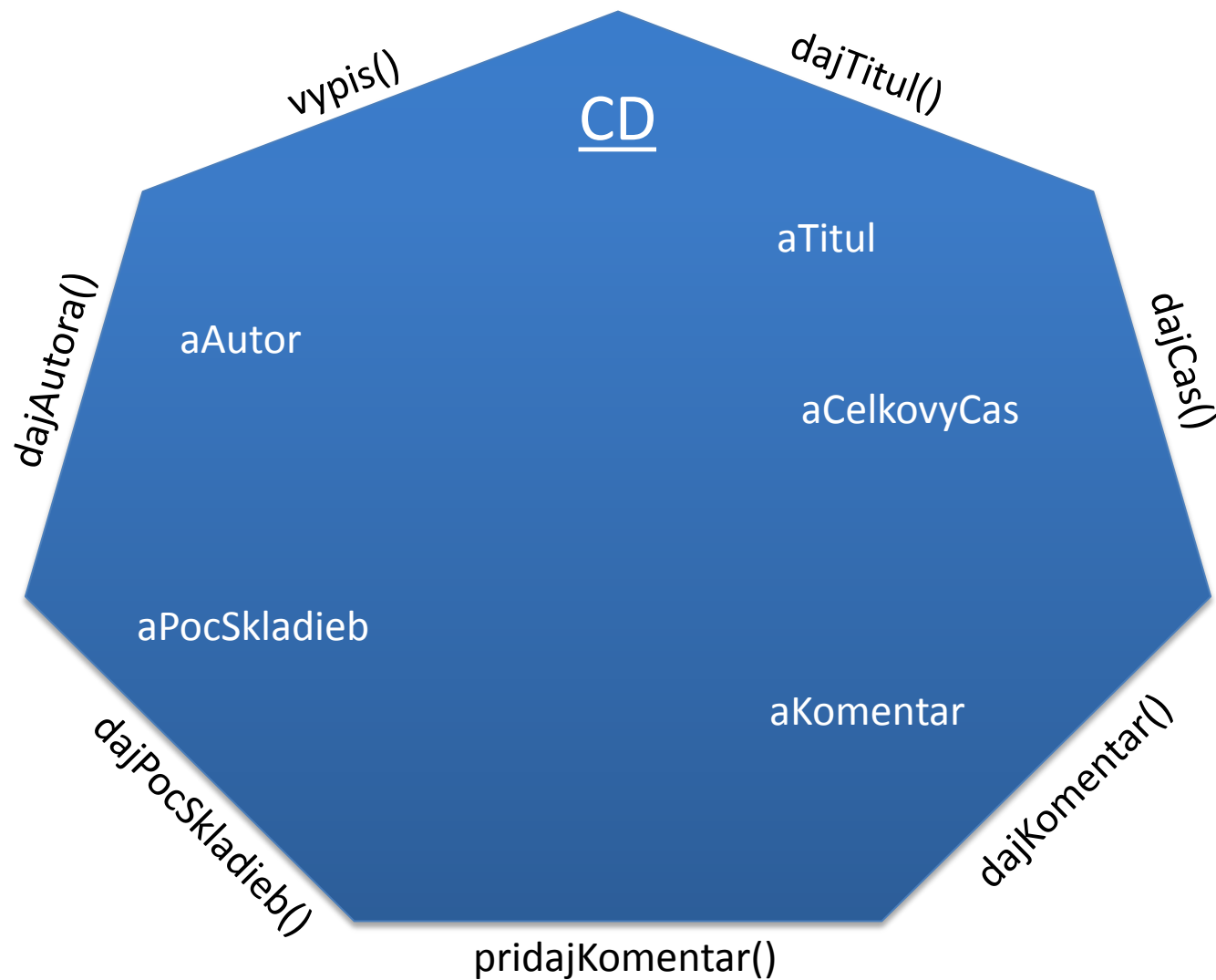
Rozhranie v nástroji BlueJ

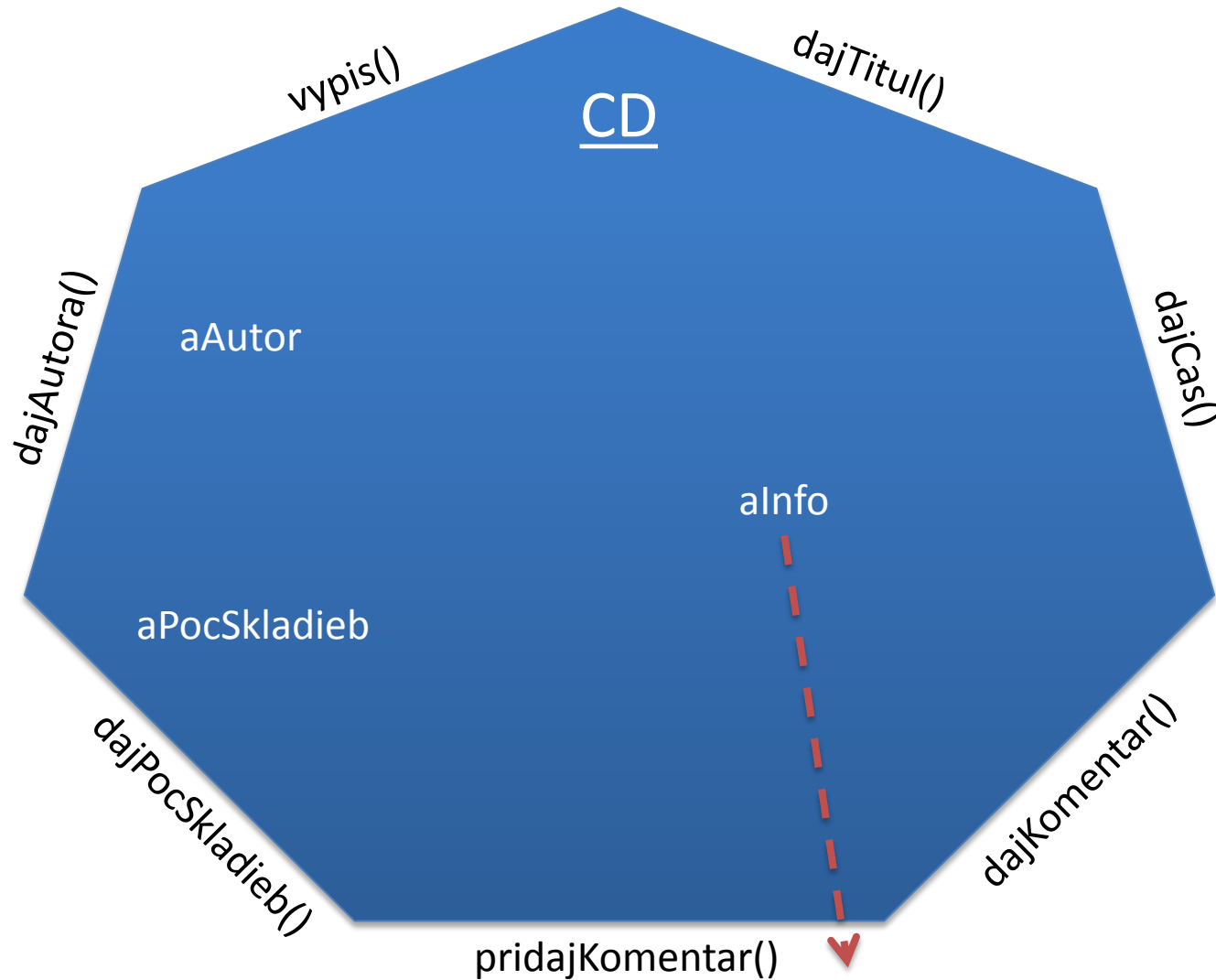
KCaIB – tri rôzne spôsoby riešenie

- nezávislé triedy
- skladanie – časť a celok
- dedičnosť

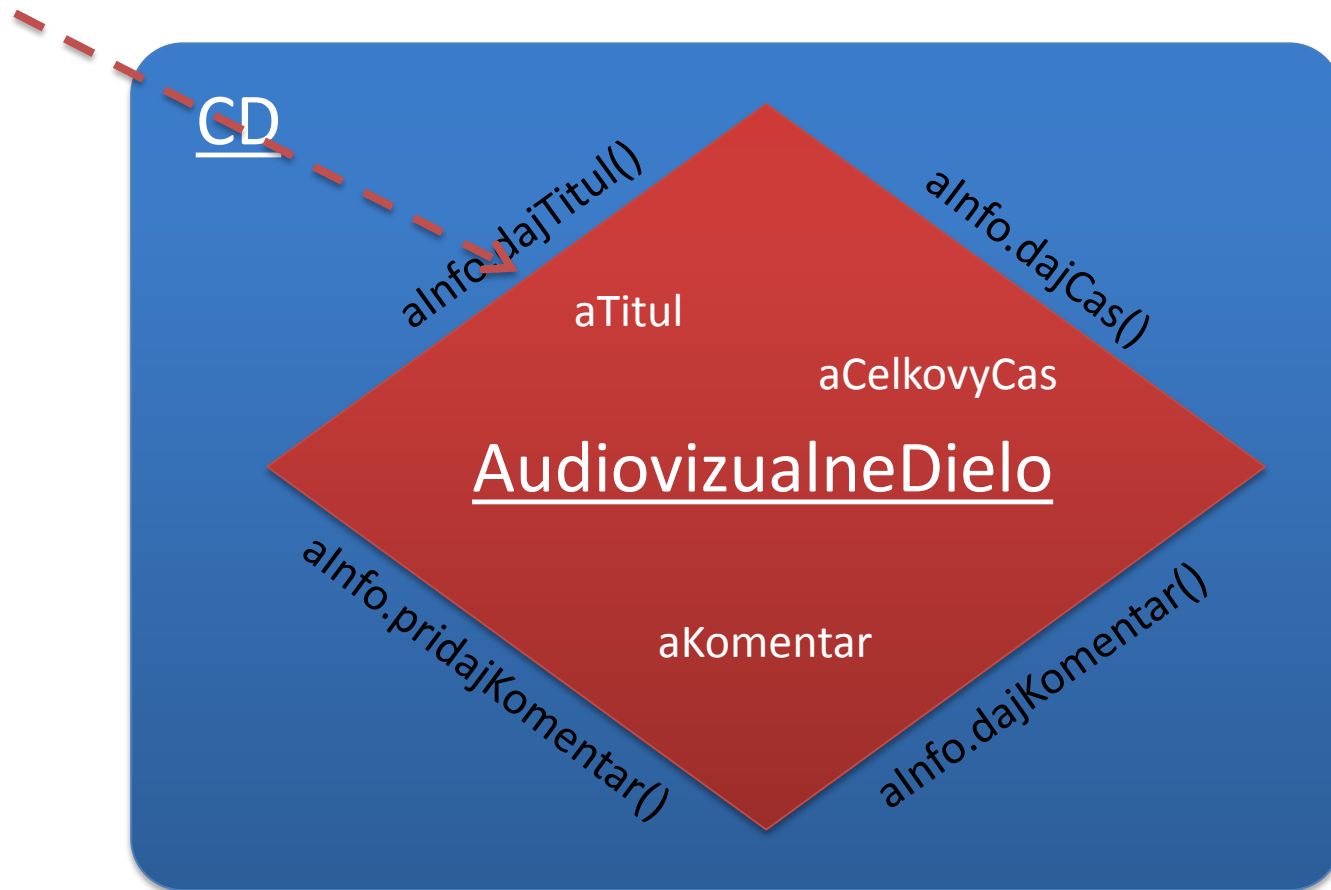
CD: nezávislá trieda – monolit

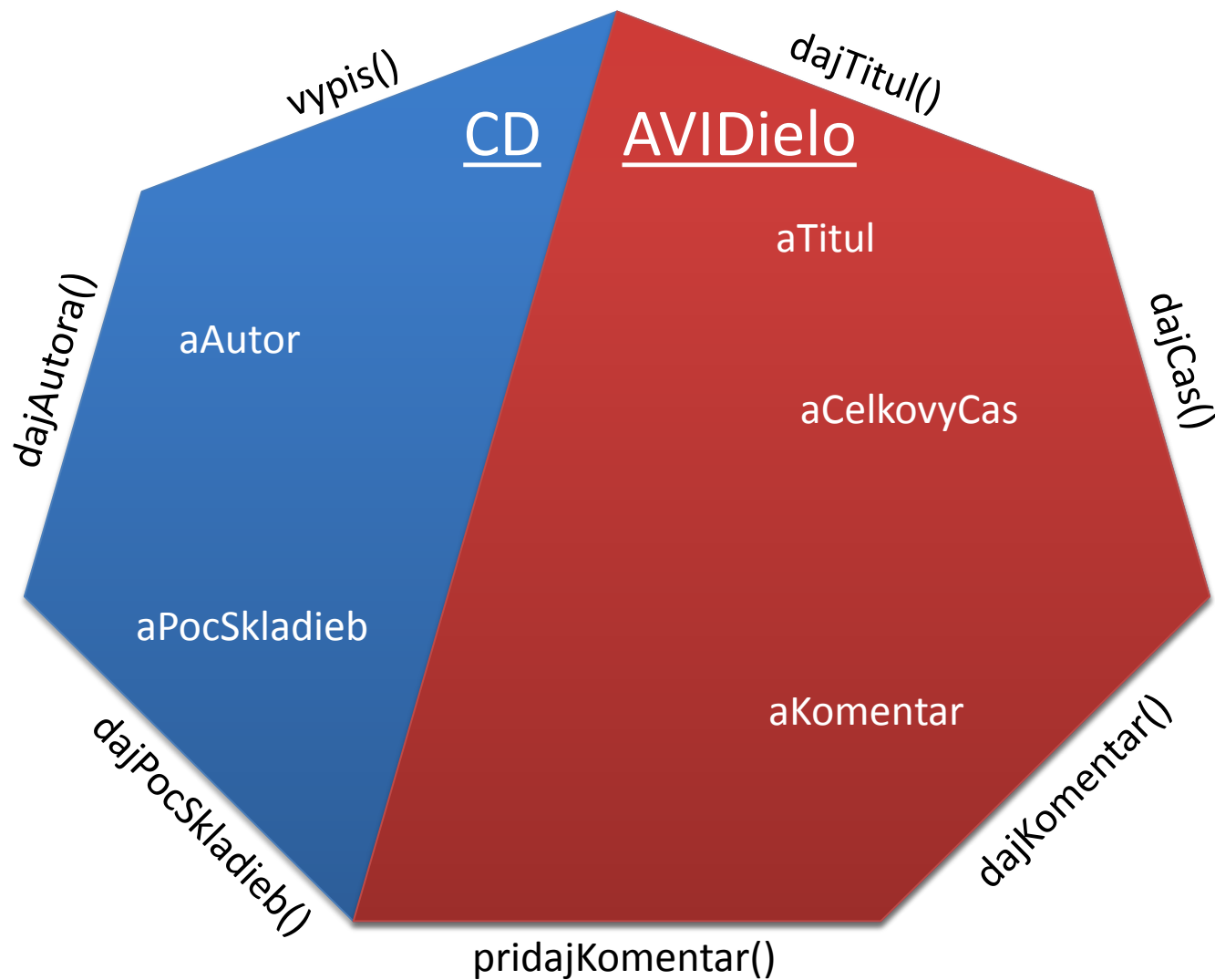
CD: závislé triedy – skladanie₍₁₎

CD: závislé triedy – skladanie₍₂₎

CD: závislé triedy – dedičnosť

Znovapoužitelnost (reuse)

- nezávislé triedy
 - znovapoužitelnost na úrovni inštancií tried
 - každá trieda implementuje všetky svoje metódy
- skladanie
 - znovapoužitelnost na úrovni implementácie častí
 - objektové atribúty nevyžadujú implementáciu svojich metód,
- rozhranie definujem kompletne celé
 - dedičnosť
 - znovapoužitelnost na úrovni rozhrania aj implementácie
 - zdedené je aj rozhranie

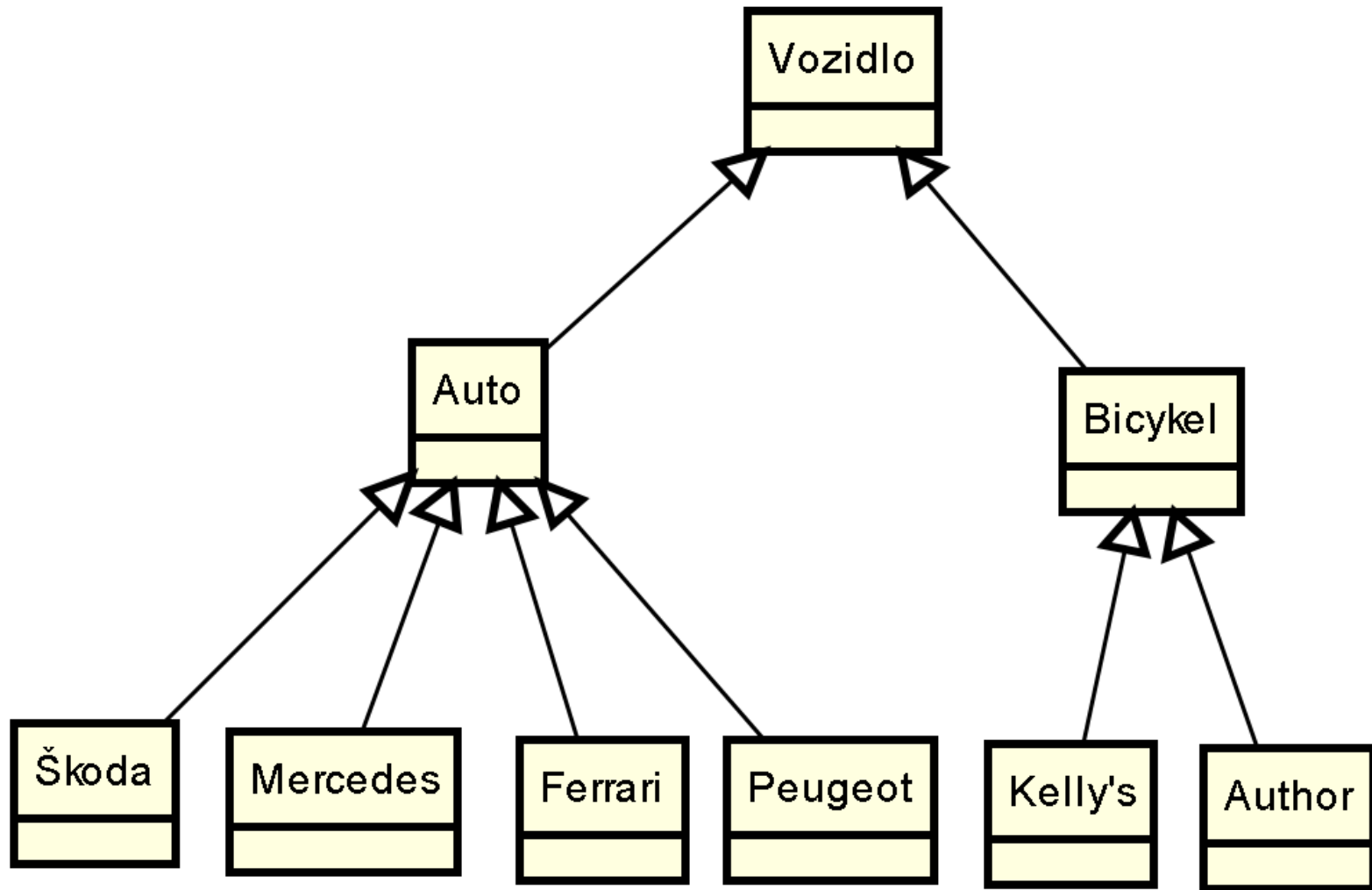
Implementačná závislosť

- nezávislé triedy – žiadna závislosť
 - ale nevedia spolupracovať
- skladanie – celok závisí od častí
 - závislosť je neverejná
 - implementácia je skrytá – dá sa meniť
- dedenie – potomok závisí od predkov
 - informácia o predkovi je verejná

Graf hierarchie dedičnosti

- digraf: orientovaný, acyklický, len jednoduché hrany
- vrcholy: triedy
- hrany: vzťah dedičnosti
- orientácia hrán:
 - priamy potomok \rightarrow priamy predok

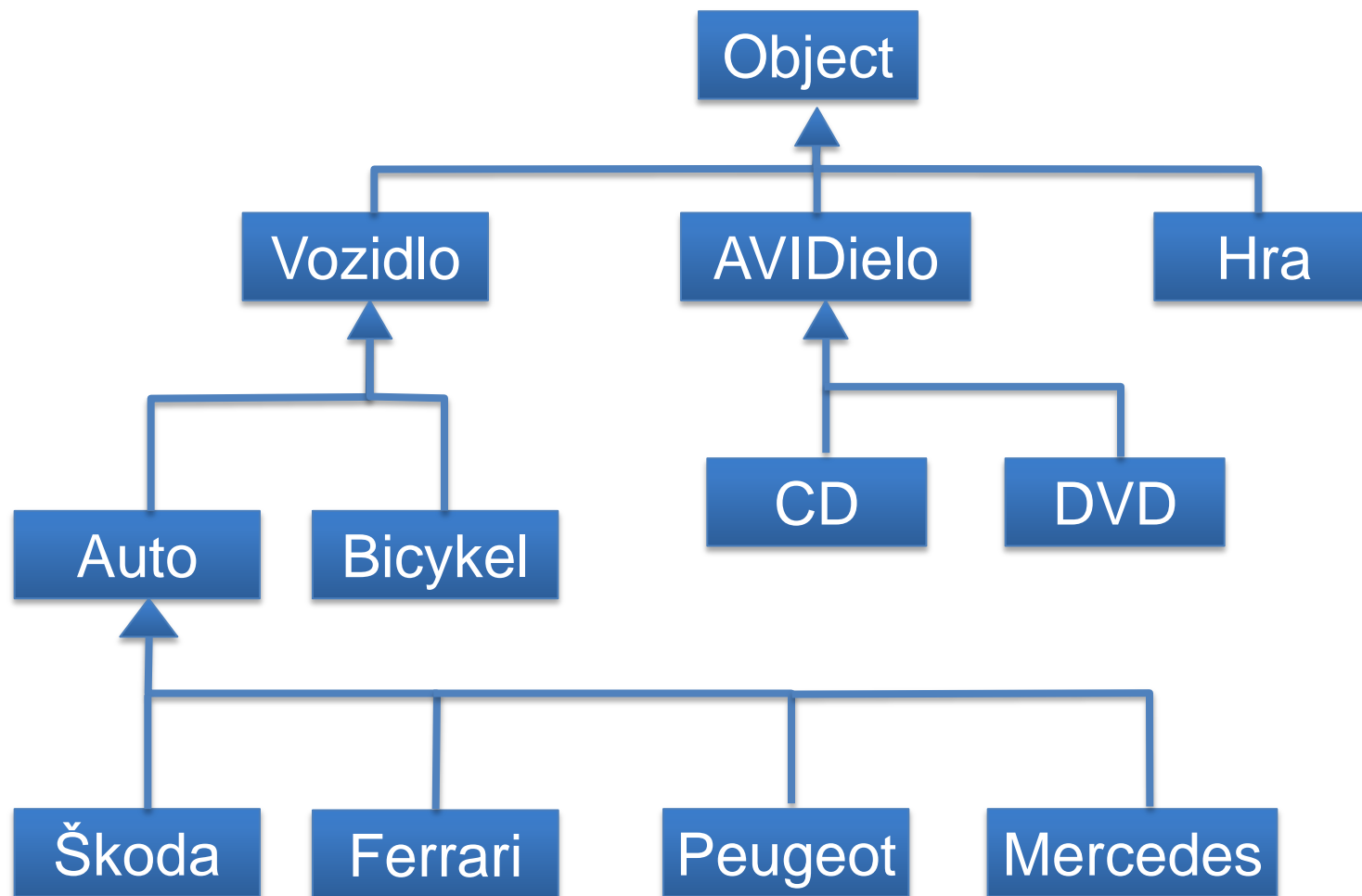
Príklad grafu hierarchie dedičnosti

Jednoduchá dedičnosť

- práve jeden predok
 - jediná hierarchia – strom
 - spoločný preddefinovaný koreň – absolútny predok
 - koreň – implicitný predok
 - Java – trieda Object
 - Delphi Pascal – trieda TObject

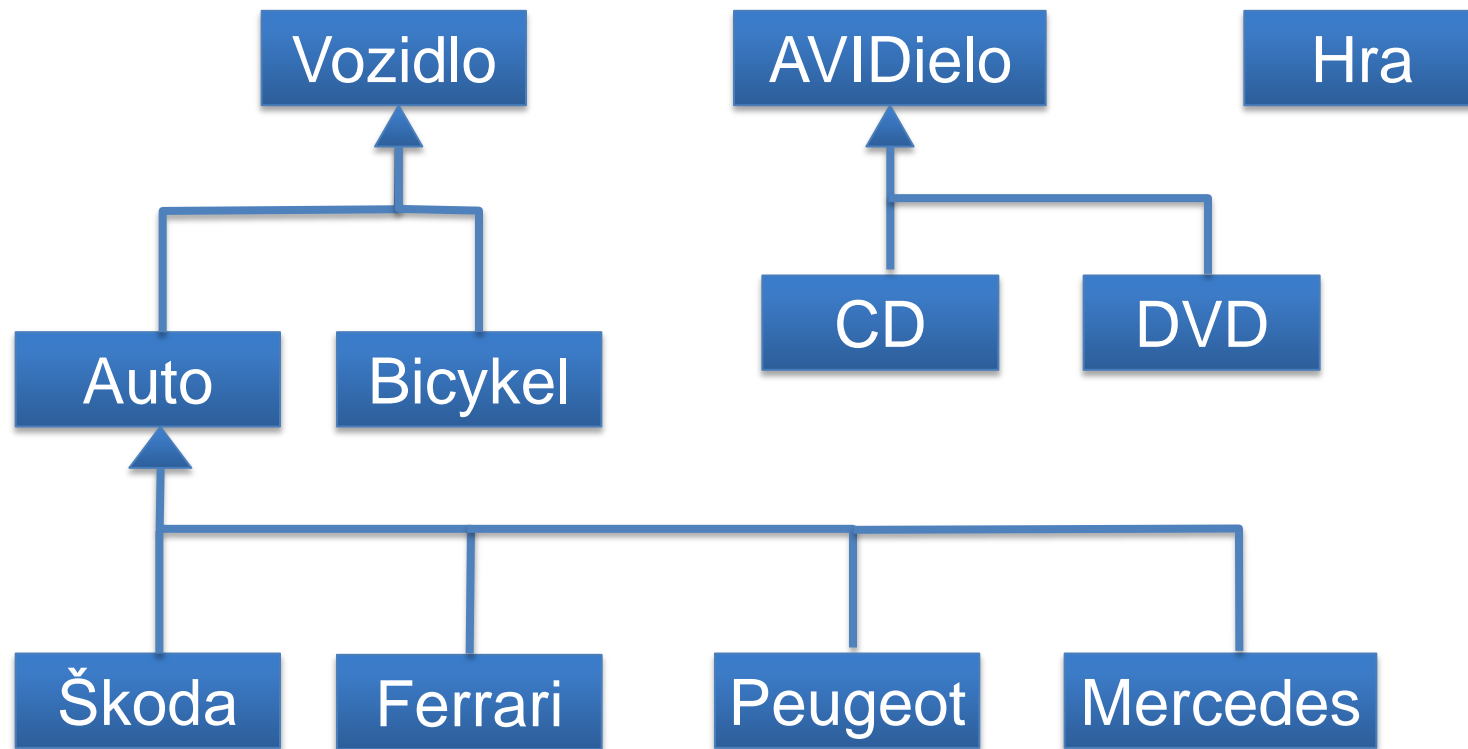
Strom dedičnosti – Java

Jednoduchá dedičnosť

- najviac jeden predok
 - ľubovoľný počet nezávislých hierarchií
 - každá hierarchia – jeden strom
 - spoločne vytvárajú les
 - koreň hierarchie
 - trieda bez predka, od nikoho nededí
 - absolútny predok
 - Turbo Pascal

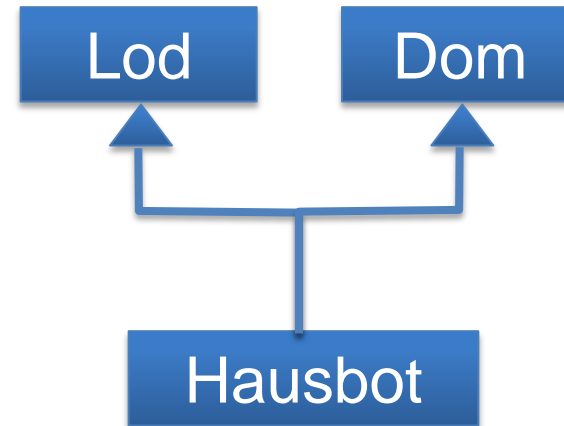
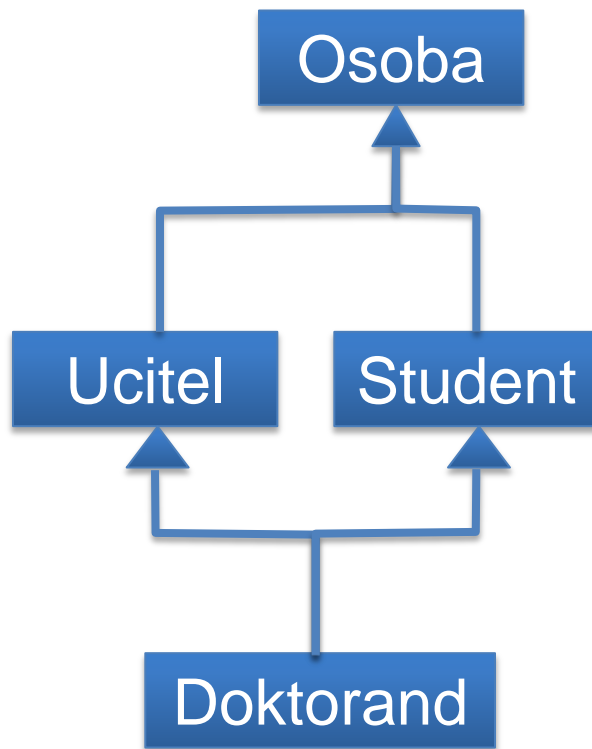
Les dedičnosti – Turbo Pascal

Viacnásobná dedičnosť

- trieda môže mať ľubovoľný počet predkov
- hierarchia závislých tried – mriežka
 - orientované hrany – vzťah dedičnosti
 - neorientované hrany – vzťah závislosti
 - graf dedičnosti → graf závislosti
 - graf závislosti – súvislý graf
- množina mriežok
- C++, Python, ...

Mriežky dedičnosti – C++

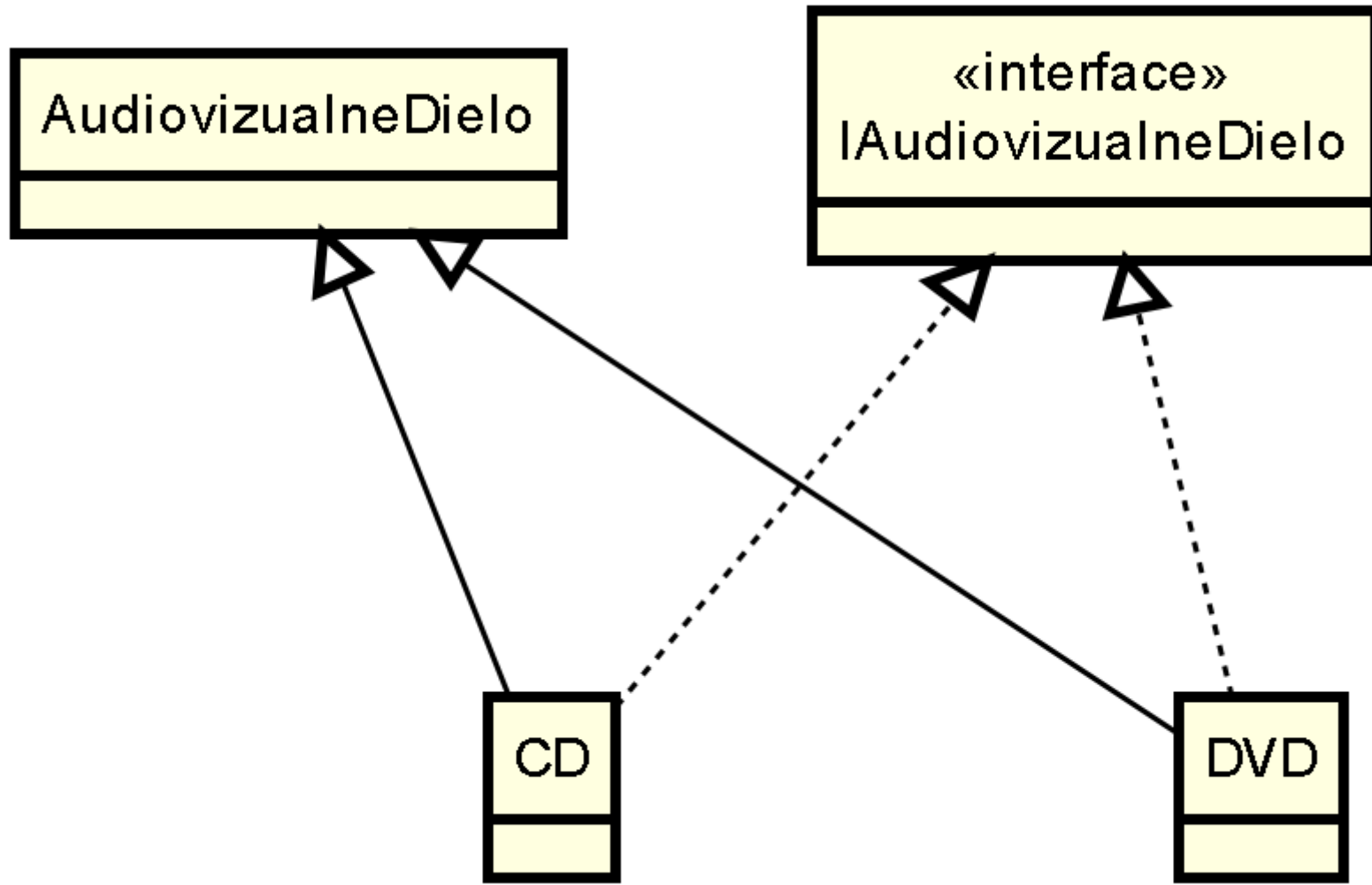
Dedenie implementácie interface

- trieda `AudiovizualneDielo` implementuje interface `IAudiovizualneDielo`
- triedy `CD` a `DVD` dedia po triede `AudiovizualneDielo`

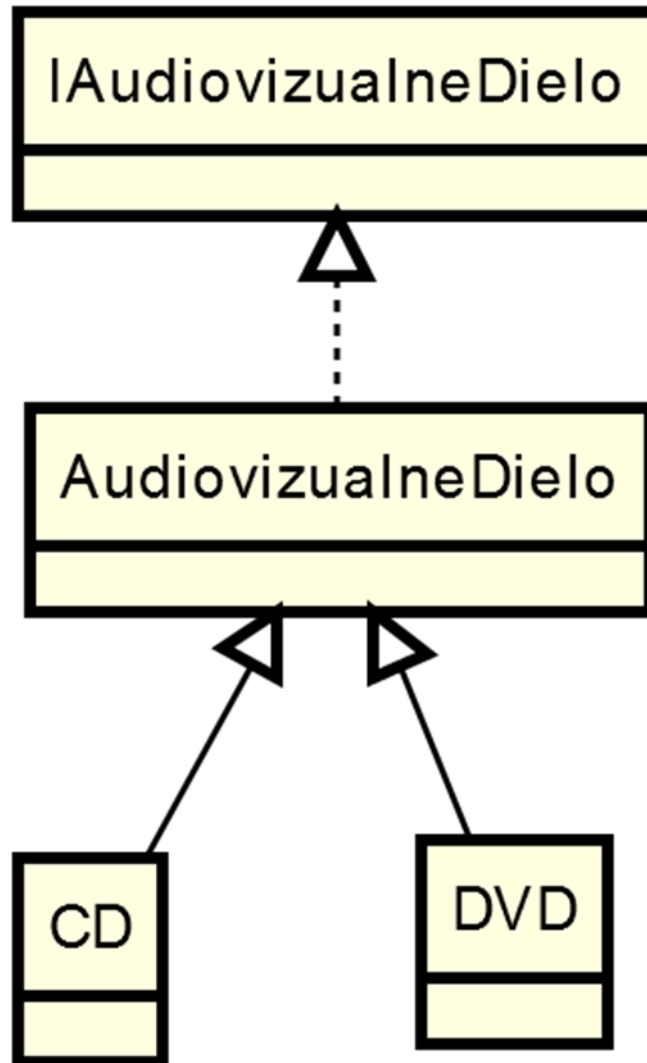
=>

- triedy `CD` a `DVD` implementujú interface `IAudiovizualneDielo`
 - je zachovaná typová kompatibilita `CD` a `DVD` s `IAudiovizualneDielo`

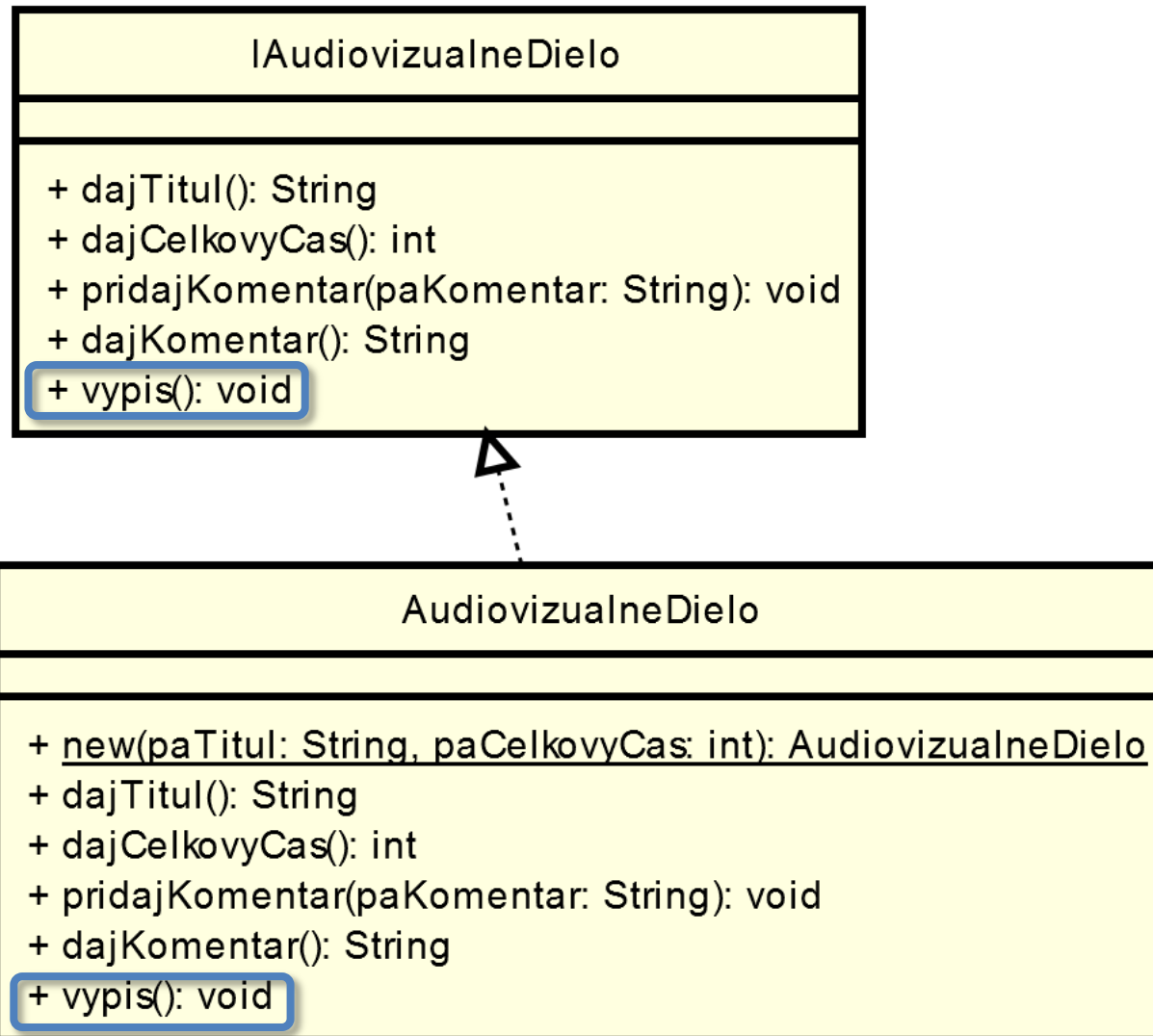
KCaIB – pôvodná verzia

KCaIB – nová verzia₍₁₎

KCaIB – nová verzia₍₂₎

Problém nového riešenia

- AudiovizualneDielo implementuje kompletný interface IAudiovizualneDielo
 - metóda vypis
- AudiovizualneDielo nepozná režiséra DVD, autora CD a počet skladieb CD
 - nedokáže vypísať – nekompletný výpis

Dedičnosť a typová kompatibilita

- vzťah predok – potomok:
 - každý potomok (nielen priamy) je typovo kompatibilný s každým svojim predkom
- typová kompatibilita => implicitné pretypovanie
- žiadny predok nie je kompatibilný so žiadnym svojim potomkom
 - explicitné pretypovanie
 - instanceof – bezpečné explicitné pretypovanie

Dedičnosť a polymorfizmus

- polymorfizmus – rôzne chovanie
 - určuje rozhranie
 - zhoda v rozhraní – rozdiel v implementácii
- dedičnosť – hierarchia a štruktúra tried
 - určuje vnútorná štruktúra tried
- typová kompatibilita => polymorfizmus
 - typ určitého predka – statický (definovaný) typ
 - typ nejakého potomka – dynamický (skutočný) typ
 - predok aj potomok majú v rozhraní rovnakú správu
 - predok aj potomok definuje vlastnú metódu

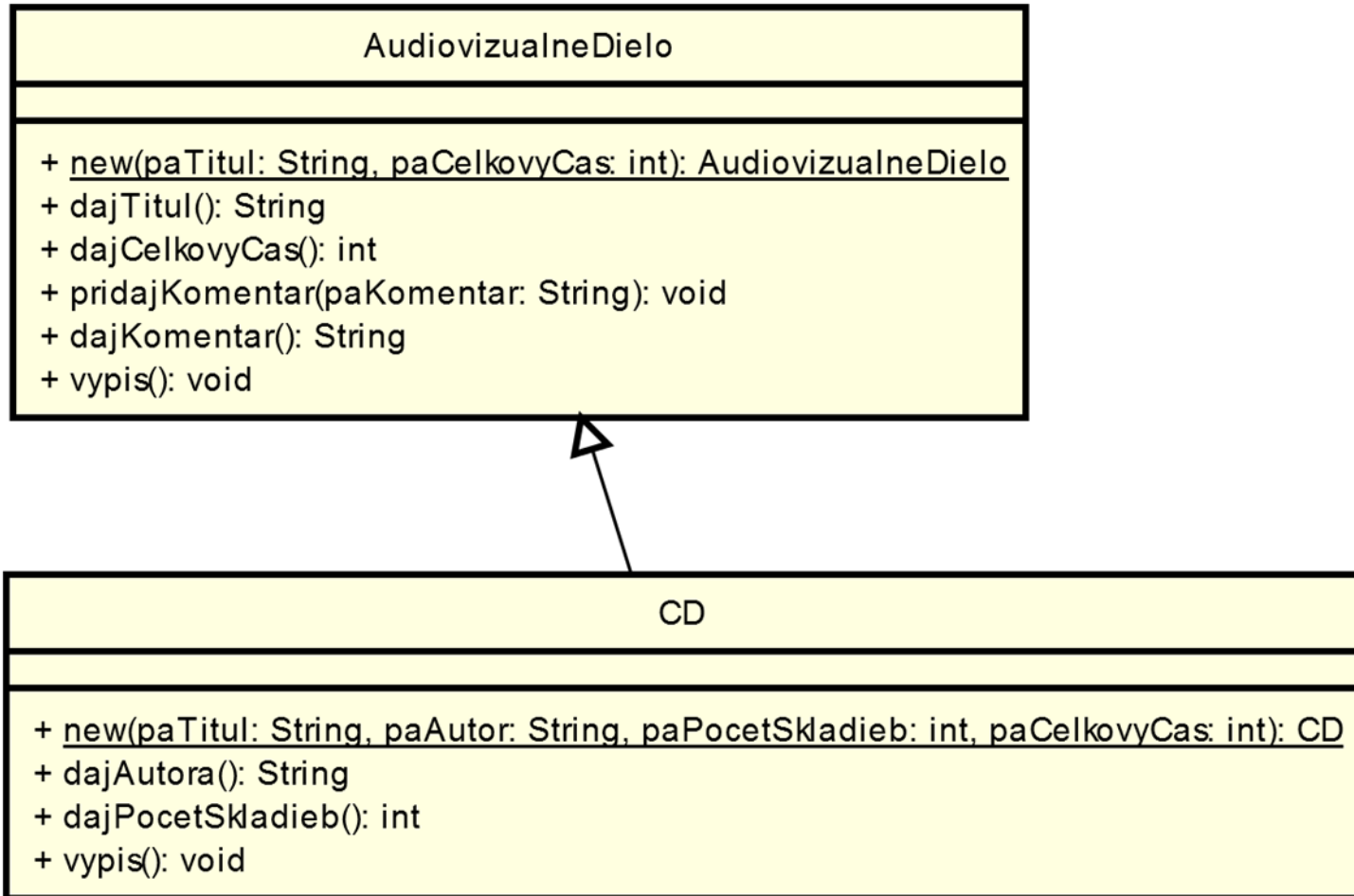
Metódy a polymorfizmus₍₁₎

- metódy potomka:
 - zdedené – potomok využíva bez zmeny
 - vlastné – nové metódy, ktoré predok nemá
 - predefinované (prekryté) – predok aj potomok má svoju vlastnú implementáciu – realizujú polymorfizmus
 - POZOR – preťažené metódy potomka = vlastné

Metódy a polymorfizmus₍₂₎

- preťaženie – dve rôzne správy aj metódy
 - aj v jednej triede, aj v rôznych triedach
- prekrytie – jedna správa a dve rôzne metódy
 - vždy v rôznych triedach

Polymorfizmus pomocou dedičnosti₍₁₎

Polymorfizmus pomocou dedičnosti₍₂₎

AudiovizualneDielo d;

```
d = new CD("The Best Of", "Beatles", 12, 75);
```

```
// co vypise?
```

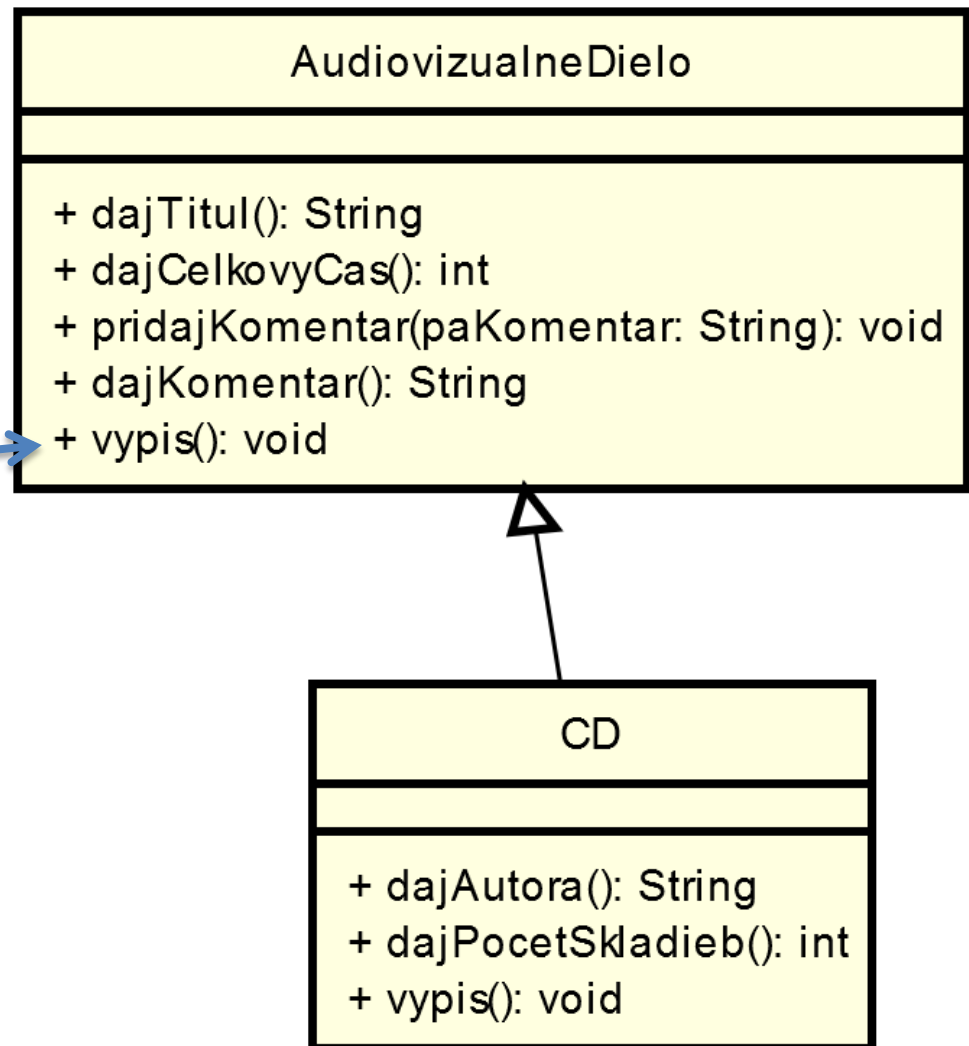
```
d.vypis();
```

Poslanie správy, prekladač

```
AudiovizualneDielo d;  
d = new CD(...);
```

statický typ

```
d.vypis();
```

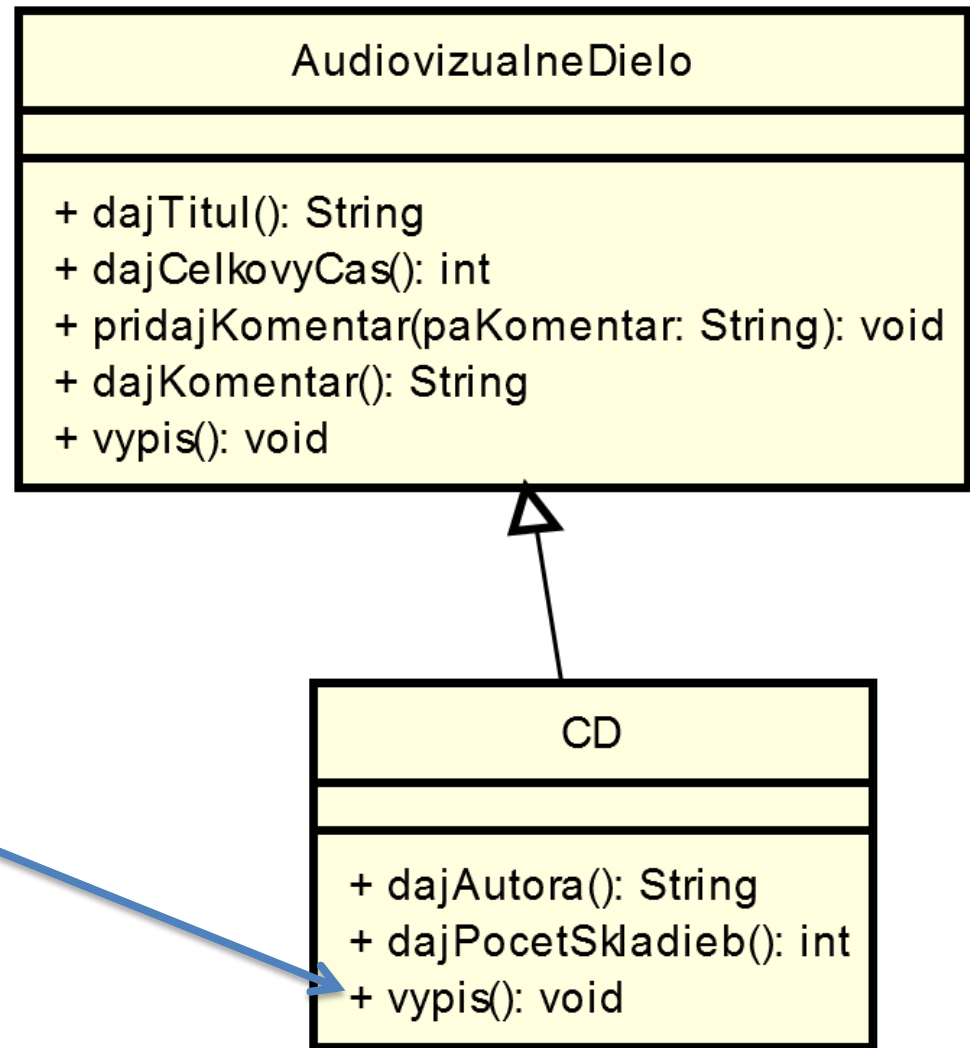

Poslanie správy, vykonanie₍₁₎

```
AudiovizualneDielo d;  
d = new CD(...);
```

```
d.vypis();
```

dynamický typ

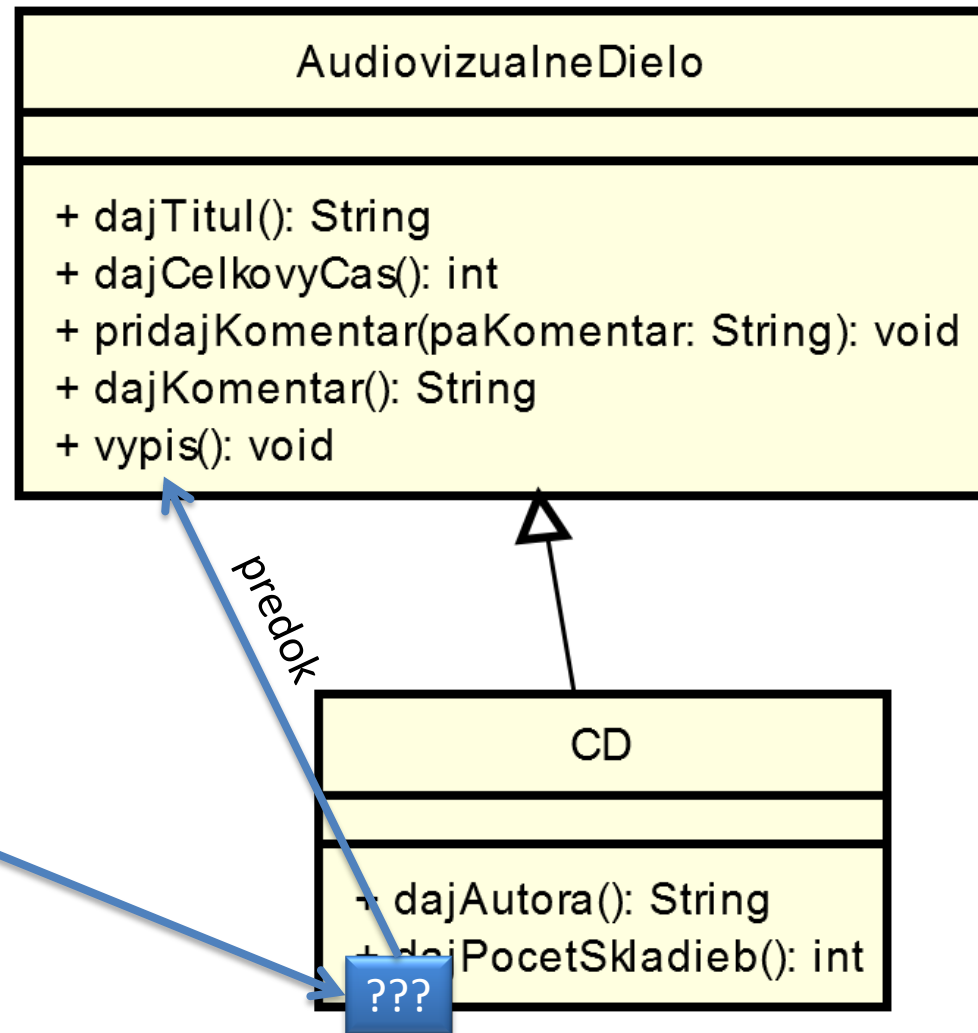

Poslanie správy, vykonanie₍₂₎

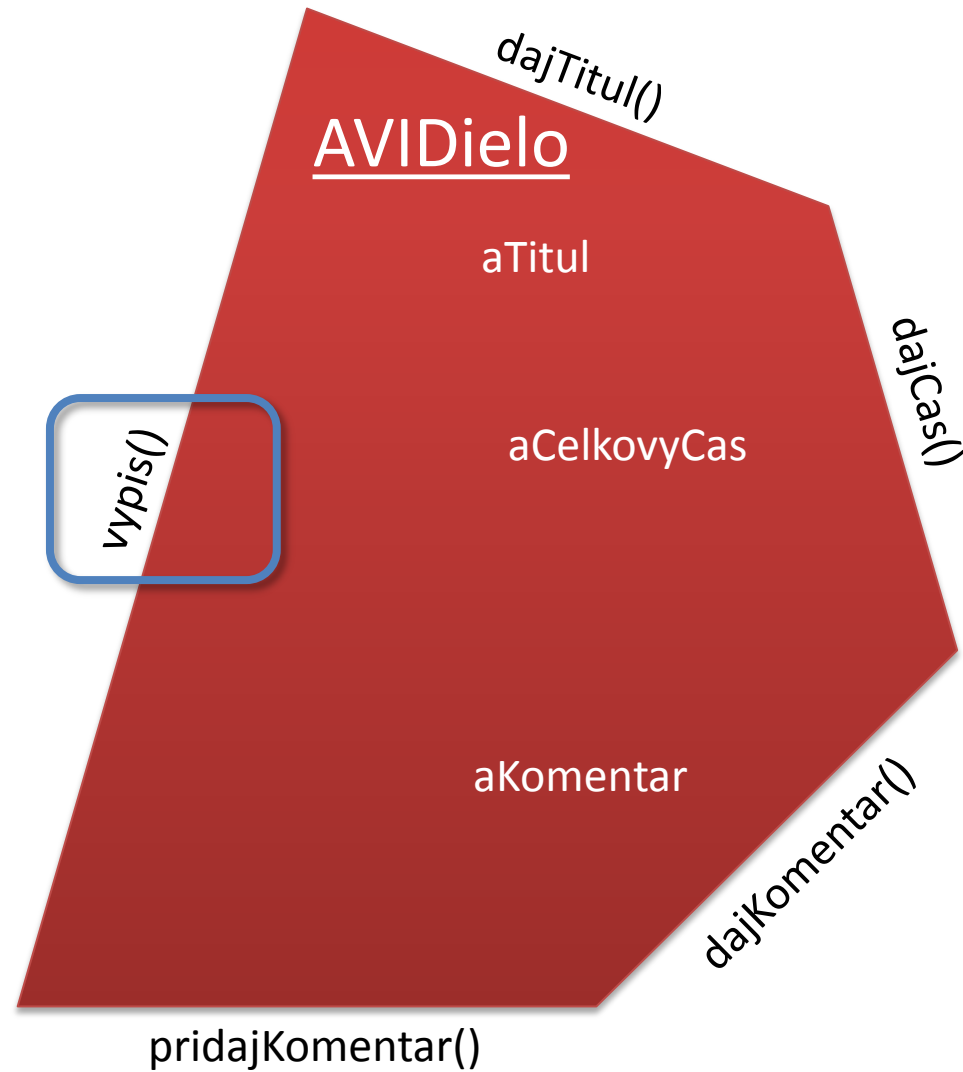
```
AudiovizualneDielo d;  
d = new CD(...);
```

```
d.vypis();
```

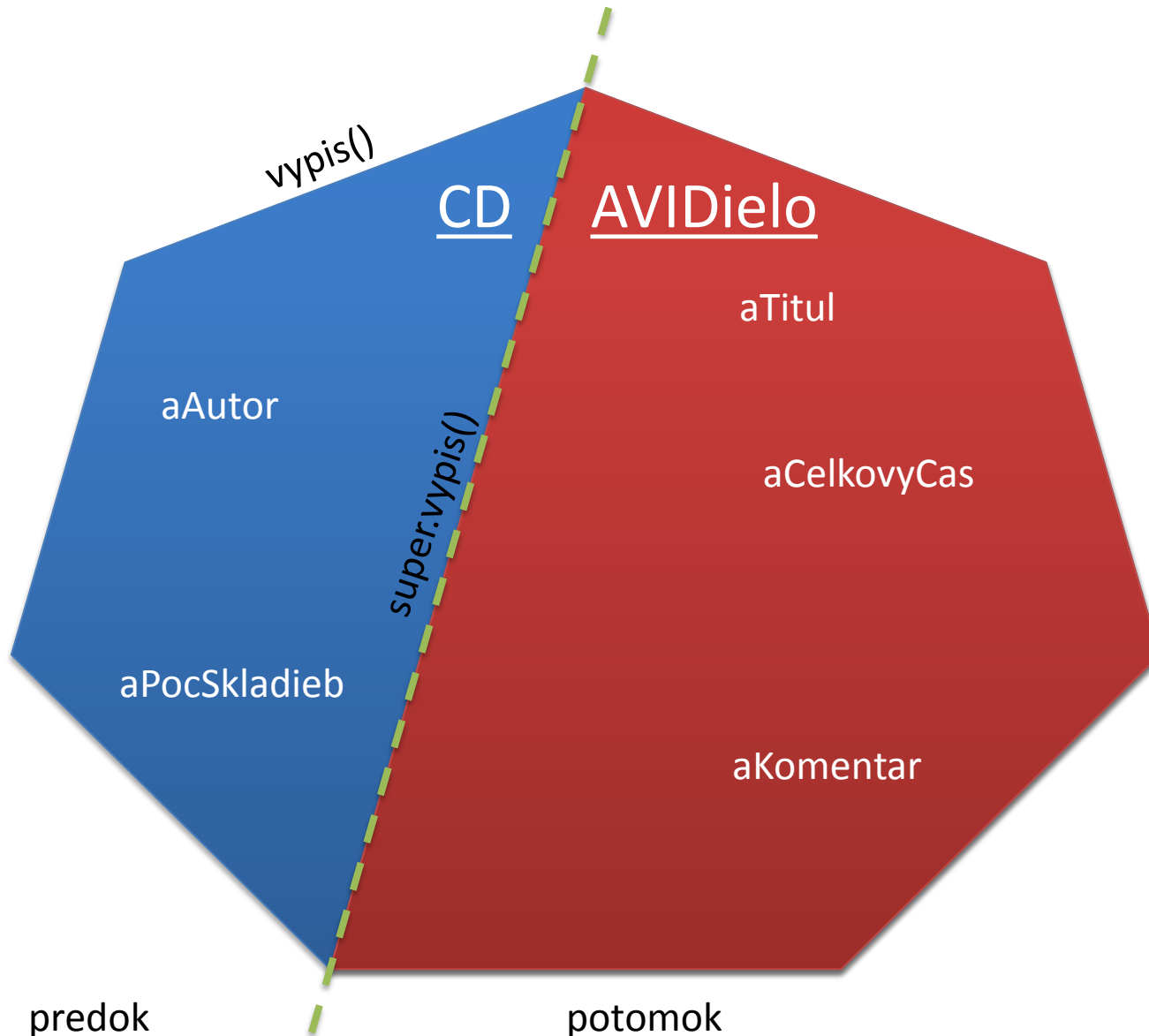
dynamický typ

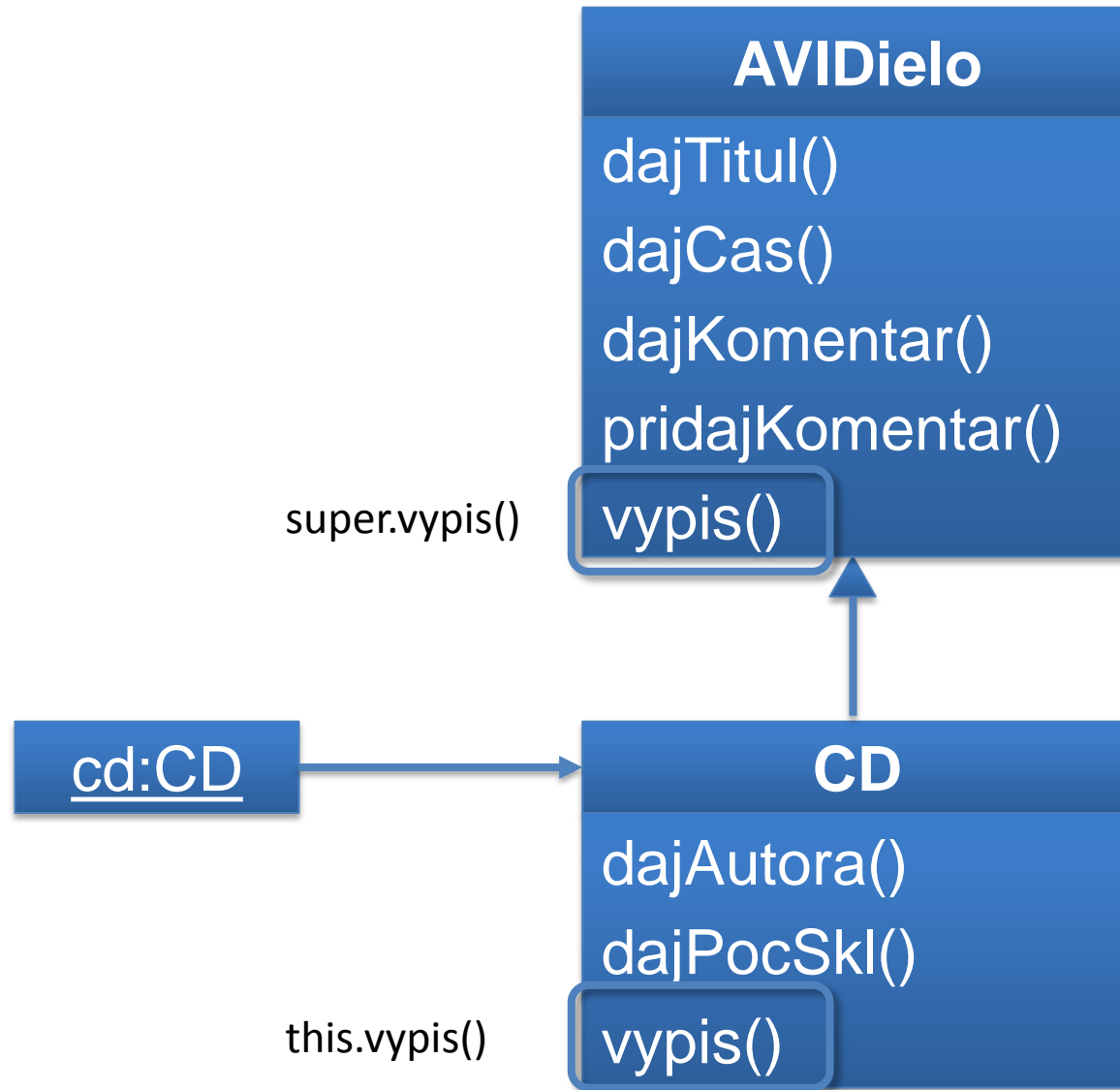
Metóda vypis - AudiovizualneDielo

Metódy vypis - CD

KCaIB: polymorfizmus

Java – prekrytie metód

- super – explicitné použitie metód predka
- nutnosť pre prekryté metódy

```
super.vypis();
```

- super potláča dynamický typ objektu
- super vnútri objektu typ predka

Metóda vypis() – AudiovizualneDielo

```
public void vypis()  
{  
    System.out.print(aTitul);  
    System.out.println(" (" + aCas + " min.)");  
    if (aKomentar != null) {  
        System.out.println(aKomentar);  
    }  
}
```

Metóda vypis() – DVD

```
public void vypis()  
{  
    System.out.println("DVD");  
    System.out.println("réžia: " + aReziser);  
    super.vypis();  
}
```

Polymorfizmus a jazyky

- všetky metódy môžu realizovať polymorfizmus
 - Java
 - Python
- len explicitne označené metódy realizujú polymorfizmus
 - Delphi, C++
 - označenie – virtual

Vďaka za pozornosť

text

